

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Konsolideeritud
Majandusaasta aruanne 2020

MTÜ EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA
KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE 2020

MITTETULUNDUSÜHINGUTE JA
SIHTASUTUSTE REGISTRIKOOD
ADDRESS

80004733
TOOM-KOOLI 17
TALLINN 10130

TELEFON

6 040 060

FAX

6 040 061

ELEKTRONPOSTI AADDRESS

koda@koda.ee

KODULEHEKÜLJE AADDRESS

www.koda.ee

MAJANDUSAASTA ALGUS

01.01.2020

MAJANDUSAASTA LÕPP

31.12.2020

JUHATUSE ESIMEES

TOOMAS LUMAN

JUHATUSE ASEESIMEHED

VÄINO KALDOJA
GUNNAR KRAFT

JUHATUSE LIIKMED

VELJO IPITS

ANDRES JÄRVING

ROBERT KITT

NEINAR SELI

SVEN MATS

MEELIS MILDER

FELIKS MÄGUS

RUTH OLTJER

JANEK POHLA

EVE TOOTS

ENN VESKIMÄGI

OLIVER VÄÄRTNÕU

PEADIREKTOR

MAIT PALTS

AUDIITOR

KPMG Baltics OÜ

Sisukord

Tegevusaruanne.....	4
Raamatupidamise aastaaruanne.....	31
Konsolideeritud bilanss.....	31
Konsolideeritud tulude ja kulude aruanne.....	32
Konsolideeritud rahavoogude aruanne.....	33
Konsolideeritud netovara muutuste aruanne.....	34
Raamatupidamise aastaaruande lisad.....	35
Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused.....	35
Lisa 2. Raha ja pangakontod.....	40
Lisa 3. Lühiajalised finantsinvesteeringud.....	40
Lisa 4. Ettemakstud tulevaste perioodide kulud.....	41
Lisa 5. Pikaajalised finantsinvesteeringud.....	41
Lisa 6. Materiaalse põhivara liikumine.....	42
Lisa 7. Immateriaalne põhivara.....	42
Lisa 8. Kasutusrent (eurodes).....	43
Lisa 9. Lühiajalised kohustised (eurodes).....	43
Lisa 10. Maksukohustused (eurodes).....	44
Lisa 11. Netovara (eurodes).....	44
Lisa 12. Tingimuslikud kohustised.....	45
Lisa 13. Müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade lõikes.....	45
Lisa 14. Liikme- ja sisseastumismaksud.....	46
Lisa 15. Muud tegevustulud.....	46
Lisa 16. Mitmesugused tegevuskulud.....	46
Lisa 17. Tööjõukulud.....	47
Lisa 18. Kaubanduskoja konsolideerimata finantsinformatsioon.....	47
Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega.....	51
Lisa 20. Aruandekuupäeva järgsed sündmused.....	53
Juhatuse allkirjad 2020. aasta majandusaasta aruandele.....	54
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne.....	55

Tegevusaruanne

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on vabatahtliku liikmeskonnaga ettevõtjate esindusorganisatsioon, mille missiooniks on ettevõtluse edendamine Eestis ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna arendamise ning praktiliste teenuste osutamise kaudu.

Kaubanduskoda on mõjukaim, vanim ja suurim ettevõtjate esindusorganisatsioon Eestis, millel on hea rahvusvaheline maine.

Kaubanduskoda on võrdne partner valitsusele Eesti majanduspoliitilise keskkonna kujundamisel.

Kaubanduskoja juhatus koosneb 15 liikmest. 2019. aasta üldkoosolekul 30. mail 2019.a. valiti kaubanduskojale 15-liikmeline juhatus järgnevak 4 aastaks. 2020. aastal pidas kaubanduskoja juhatus kokku 7 koosolekut.

2020. aastal oli kaubanduskoja keskmine töötajate arv 34 ning tütaretevõttes Eesti Konjunkturiinstituut AS (EKI) 17 töötajat.

2020. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 299 765 eurot.

Finantssuhtarvud	2020	2019
Müügitulu (€)	967 856	897 724
Käibe kasv (%)	7,81%	12,14%
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	2,85	2,90

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:

Käibe kasv (%) = (müügitulu 2020 - müügitulu 2019) / müügitulu 2019 * 100

Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused

KAUBANDUSKOJA LIIKMESKOND

2020. aasta 31. detsembri seisuga oli Kaubanduskojal 3458 liiget. 2020. aastal astus liikmeks 319 uut ning välja arvati 225 liiget.

Liikmesettevõtete jagunemine tegevusalade kaupa

Tööstus – 24,9%

Kaubandus – 26,7%

sh – hulgikaubandus – 76,7%

- jaekaubandus – 13,4%

- mootorsõidukid ja -kütus – 9,9%

Ehitus – 7,5%

Transport, info ja side – 8,5%

IT – 3,4%

Kinnisvara – 2,1%

Pangandus, kindlustus – 2%

Põllumajandus ja kalapüük – 1,9%

Hotellid, restoranid, turism – 1,8%

Muu – 21,2%

Liikmesettevõtete jagunemine piirkonniti

Tallinn – 57%

Harju-, Rapla- ja Järvamaa – 18%

Jõgeva-, Põlva-, Tartu-, Võru- ja Valgamaa – 12%

Pärnu- ja Viljandimaa – 5%

Ida- ja Lääne-Virumaa – 5%

Lääne-, Saare- ja Hiiumaa – 3%

Liikmesettevõtete jagunemine nende suuruse (töötajate arvu) järgi

1-9 töötajat – 50%

10-49 töötajat – 32%

50-249 töötajat – 14%

250 ja enam töötajat – 3%

Toetajaliikmed – 1%

KAUBANDUSKOJA AKTIIVNE ROLL LIIKMETE HUVIDE ESINDAMISEL

Põhikirja kohaselt on kaubanduskoja üheks olulisemaks eesmärgiks esindada oma liikmeskonna huve Eesti majanduspoliitika kujundamisel ning osaleda ettepanekute esitamises seadusandluse täiustamiseks.

2020. aastal töötasime läbi ca 3500 lehekülge õigusloomega seotud materjale ning küsisime rohkem kui 36000 ettevõttelt tagasisidet plaanitavate õigusaktide muudatuste kohta. Selle tulemusena esitasime ministriumitele, riigikogule ning teistele riigiasutustele 185 kirjalikku arvamust eelnõude, väljatöötamiskavatsuste, tegevuskavade ja muude dokumentide kohta. Lisaks tegime ettepanekuid olemasolevate õigusaktide muutmiseks ja täiendamiseks. Kaubanduskoja esindajad osalesid ka erinevate töögruppide koosseisus.

Ülevaade 2020. aasta olulisematest tegevustest

- Andsime riigile aktiivselt tagasisidet koroonakriisiga seotud toetusmeetmete kohta.
- Lisaks toetusmeetmetele tegime ka muid ettepanekuid koroonakriisi leevendamiseks.
- Pingutasime selle nimel, et riik ei kehtestaks ebamõistlikke piiranguid välistööjõu kasutamiseks.
- Ühingute koosolekute korraldamine muutus paindlikumaks.
- Kaubanduskoda ei toetanud majandusaasta aruande esitamise tähtsaja lühendamist.
- Riik kehtestas hoolimata kaubanduskoja vastuseisust tuleohutusülevaatusse koostamise kohustuse.
- Tööandja ei peaks osutama kohtutäituritele tasuta võla sissenõudmise teenust.
- Olime vastu miinimumpalga reguleerimisele Euroopa Liidu tasandil.
- Toetasime diislikütuse aktsiisi vähendamist.
- Väikesel grupil ettevõtjatel ei tohi olla võimalust mõjutada kogu sektori miinimumpalka.
- Neli kaubanduskoja ettepanekut seoses töökeskkonna nõuetega jõuab peagi seadusesse.
- Kaitsesime pakendiettevõtjate huve.
- Noorte tööle võtmine muutub lihtsamaks.
- Välisinvesteeringute taustakontrolli läbiviimine vajab suuremat selgust.
- Tarbijavaidluste lahendamine ei tohi muutuda tasuliseks.
- Euroopa Liit tahab asjatult sekkuda ettevõtete juhtimisse.
- Kaubanduskoda panustas pankrotiseaduse muudatuste väljatöötamisse.
- Avaldasime toetust meetmele, mis võib vähendada ümbrikupalga maksmist ehitussektoris.
- Kaubanduskoja ettepanekul väheneb peagi osade majutusettevõtete halduskoormus.
- Olime vastu kliimaeesmärkide suurendamisele.
- Tegime ettepaneku võtta teavitajakaitse direktiiv üle miinimumnõuetega.
- Arvutitele ja nutitelefonidele lisandub täiendav tasu.
- Kaubanduskoda ei toeta kohustuslikus korras positiivse krediidiregistri loomist.
- Esitasime mitmeid ettepanekuid, et muuta toidu tarneahelas ebaausate kaubandustavade tõkestamise seadus selgemaks.
- Hoidsime ära halduskoormuse suurenemise seoses lähetatud töötajatega.
- Kaubanduskoja esindaja osales Riigikogus Eesti eelarvepoliitika arutelul.
- Maksuvõlg olgu avalik ka eriolukorra ajal.
- Tegime mitmeid ettepanekuid lobitöö läbipaistvamaks muutmiseks.
- Andsime tagasisidet Euroopa Komisjoni erinevate strateegiate kohta.

- Tõstisime esile mitmeid küsimusi seoses uue trahviliigi loomisega.
- Uurisime ettevõtete hinnanguid ümbrikupalkade kohta.
- Pensionifondide Eestisse tehtud investeeringute osakaal vähenes.
- Hoidsime silma peal piirikaubandusel.

Andsime riigile aktiivselt tagasisidet koroonakriisiga seotud toetusmeetmete kohta

Kaubanduskoda esitas nii eriolukorra ajal kui ka hiljem riigile mitmeid ettepanekuid selle kohta, milliseid toetusmeetmeid vajavad ettevõtjad koroonakriisist tingitud negatiivsete mõjude leevendamiseks ning milliseid muudatusi oleks vaja teha olemasolevates toetusmeetmetes.

Näiteks eriolukorra alguses tegime valitsusele ettepaneku maksta hüvitist läbi töötukassa ning suurendada KredExi võimekust garantiide andmisel. Lisaks palusime riigil välja töötada toetusmeetmeid, et hüvitada ettevõtjatele vähemalt osaliselt koroonakriisi tõttu tekkinud otsene kahju.

2020. aasta mais saatsime majandus- ja kommunikatsiooniministriumile ning EAS-le kirja, kus rõhutasime, et toetusmeetmed peavad olema läbipaistvad ja tagama võrdse kohtlemise. Lisaks juhtisime tähelepanu sellele, et toetusmeetmed võiksid olla paindlikumad ja sihitumad ning toetuse eraldamine võiks olla seotud varasemalt tasutud tööjõumaksudega. Mais esitasime ka ettepaneku leevendada KredExi kriisimeetmeid. Riik võttis vähemalt osaliselt meie ettepanekuid arvesse. KredEx vähendas erakorraliste käibekapitali- ja investeerimislaenude intressimäära ning leevendas laenude tagastuse nõudeid. Mais tegime ettepaneku pikendada ka töötukassa poolt makstavat töötasu hüvitise meedet. Riik pikendas seda toetusmeedet ühe kuu võrra ehk hüvitist sai ka juuni eest.

Novembris tegime valitsusele ettepaneku maksta turismisektoris tegutsevatele ettevõtjatele kriisist tingitud negatiivsete mõjude leevendamiseks Töötukassa kaudu töötasu hüvitist.

2020. aasta lõpus saatsime valitsusele selge sõnumi, et nad annaksid ettevõtjatele viivitamatult peale piirangute kehtestamist konkreetseid selgitusi võimalike toetusmeetmete kohta.

Lisaks toetusmeetmetele tegime ka muid ettepanekuid koroonakriisi leevendamiseks

Esitasime märtsi keskpaigas valitsusele oma nägemuse, milliste meetmetega tuleb tekkinud kriisi lahendada. Näiteks tegime valitsusele ettepaneku keskenduda üksnes kriisi lahendamisele ja jätta muud mitteprioriteetsed tegevused tagaplaanile. Palusime mitte sulgeda piiriületuse võimalust kaubaveo transpordile ning töötada selle nimel, et vastavaid piiranguid ei rakendataks ka rahvusvaheliselt. Muu hulgas tegime ka ettepaneku mitte rakendada sanktsioone, kui deklaratsioonid või erinevad aruanded esitatakse hilinemisega.

2020. aasta aprillis andsime valitsusele tagasisidet koroonakriisist väljumise strateegia kohta. Kaubanduskoja põhisõnum oli see, et eriolukorras kehtestatud piirangute leevendamisega ei tohi põhjendamatult viivitada, eriti juhul, kui piirangute leevendamisega kaasneb madal või mõõdukas nakkusohu ning piirangute leevendamine aitab kaasa majanduse taastumisele.

Mais pöördus kaubanduskoda valitsuse poole uute ettepanekutega leevendamaks negatiivset majandusolukorda. Näiteks tegime ettepaneku säilitada või isegi suurendada avaliku sektori investeeringute mahtu, võtta kiiresti kasutusele järgmise perioodi ELi toetusmeetmed ning panustada strateegilisse väliskommunikatsiooni.

Septembri alguses tegime koos Läti, Leedu ja Soome kaubanduskodadega pöördumise nelja riigi peaministrite poole, kus rõhutasime valitsuste tihedama koostöö tähtsust, et tagada meie regiooni suurem konkurentsivõime koroonaviirusega võitlemise tingimustes. Ühiskirjas tõime välja 4 peamist aspekti: majandus tuleb hoida avatuna, tuleb koordineerida riikidevahelisi

meetmeid ja piiranguid, luua tuleb sarnased testimistavad ja standardid, sh arvestades turismisektori olulisust kõigi nelja riigi jaoks ning võimaldada tuleb tööjõu ja erinevate spetsialistide vaba liikumise säilitamine riikide vahel.

Pingutasime selle nimel, et riik ei kehtestaks ebamõistlikke piiranguid välistööjõu kasutamiseks

Kaubanduskoda oli 2020. aastal vastu mitmele seadusemuudatustele, mis nägi ette täiendavaid piiranguid kolmandatest riikidest pärit inimeste töötamisele Eestis. Näiteks olime vastu muudatusele, mille kohaselt võib Eestis õppiv välismaalane Eestis töötada vaid kuni 16 tundi nädalas. Kaubanduskoja ja teiste huvigruppide ettepanekul on siseministeerium selle piirangu vähemalt esialgu seaduseelnõust välja jätnud. Lisaks olime vastu muudatustele, et välismaalane võib Eestis töötada ainult täistööajaga ning tööandja ei tohi välismaalast palgata koondatud töökohale kuni aasta peale koondamist. Kaubanduskoda ei toetanud ka hooajatöötajate Eestis töötamise perioodi lühendamist ning uute piirangute kehtestamist välismaalasele oma pere kaasa võtmisel Eestisse. Viimati nimetatud muudatused on hetkel arutlusel Riigikogus ning 2021. aastal selgub, kas ja millisel kujul võetakse need muudatused vastu.

Kaubanduskoda esitas 2020. aastal nii siseministeeriumile kui ka valitsusele mitmeid ettepanekuid välistöötajatega seotud regulatsiooni leevendamiseks. Näiteks tegime kevadel eriolukorra ajal ettepaneku laiendada põllumajandusega tegelevatele tööandjatele ettenähtud välistöötajatega seotud erisust kõikidele sektoritele. Sügisel tegime valitsusele ettepaneku võimaldada lühiajaliselt Eestis töötavatel välismaalastel ajutiselt jätkata Eestis töötamist ka siis, kui nende Eestis lubatud töötamise tööaeg saab täis. Oktoobris tegime ettepaneku, et elamisloa peaks andma eelisjärjekorras juba Eestis töötavatele isikutele. Riik ei võtnud neid ettepanekuid arvesse.

Ühingute koosolekute korraldamine muutus paindlikumaks

Kaubanduskoda tegi juba aastatid tagasi riigile ettepaneku muuta seadust selliselt, et ühingutel oleks võimalik koosolekuid elektrooniliselt läbi viia. 2020. aasta mais jõustusid seadusemuudatused, mis laiendavad kõigi juriidiliste isikute organite võimalusi teha koosolekuid ja võtta vastu otsuseid tavapärasest erinevatel viisidel, sh elektrooniliste vahendite abil, hääletada enne koosoleku toimumist või üldse ilma koosolekut kokku kutsumata.

Kaubanduskoda ei toetanud majandusaasta aruande esitamise tähtaja lühendamist

2020. aastal tekkis taaskord arutelu selle üle, kas riik võiks lühendada majandusaasta aruande esitamise tähtaega, mis on täna üldreeglina kuus kuud alates majandusaasta lõpust. Kaubanduskoda ei pea vajalikuks tähtaja lühendamist, sest osad ettevõtted ei pruugi lühema tähtaja jooksul aruannet esitada. Lisaks näitab statistika, et juba täna ei suuda paljud ettevõtted aruannet õigeaegselt esitada ning tähtaja lühendamine ilmselt suurendab seda probleemi, mitte ei vähenda. Kaubanduskoja hinnangul peabs riik tähtaja lühendamise asemel tõhustama järelevalvet majandusaasta aruande tähtaegse esitamise üle.

Riik kehtestas hoolimata kaubanduskoja vastuseisust tuleohutusülevaatuse koostamise kohustuse

Kaubanduskoda seisis 2020. aastal vastu tuleohutuse seaduse muudatusele, mille kohaselt peavad edaspidi suuremate büroohoonete ning tööstus- ja tootmishoonete valdajad või omanikud tellima üldjuhul iga kolme aasta tagant tuleohutusülevaatuse ning saatma selle päästeametile. Sellist ülevaatust lubab eelnõu teha vaid inimesel, kel on tuleohutusspetsialisti 5. taseme või tuleohutuseksperdi 6. taseme kutsetunnistus. Kaubanduskoja hinnangul võib muudatus suurendada ettevõtete kulusid ja halduskoormust. Lisaks näeme muudatuses riigi soovi panna osad oma kulud ettevõtete kanda. Riigikogu võttis hoolimata kaubanduskoja vastuseisust seadusemuudatused vastu 2020. aasta detsembris.

Tuleohutuse seaduse muutmise raames plaanis siseministeerium algselt kaotada automaatse tulekahjusignalisatsioonisüsteemi tulekahjuteate automaatse häirekeskusesse edastamise kohustuse ehk ATeSi. Kaubanduskoja ettepanekul loobus ministeerium sellest ideest. Edaspidi ei ole ATeS kohustuslik, kui Päästeamet annab ATeS-ga mitte liitumiseks või sellest loobumiseks vastava kooskõlastuse. See erisus laieneb seega nii uutele (ehitatavale) kui ka olemasolevatele hoonetele. Ehitise omanik, kes soovib ATeS-ist loobuda või sellega mitte liituda, peab esitama vastavasisulise taotluse päästeametile kooskõlastamiseks.

Tööandja ei peaks osutama kohtutäituritele tasuta võla sissenõudmise teenust

Aasta alguses viisime oma liikmete seas läbi küsitluse, et kaardistada ettevõtjate mured seoses täitemenetluse regulatsiooniga ning leida neile lahendused. Peamise probleemina toodi välja see, et kui kohtutäitur saadab võlgniku tööandjale töötasu arestimise akti, siis kaasneb sellega tööandjale mitmeid kohustusi ja kulusid. Tööandja peab muu hulgas arvutama, kui suur osa töötaja töötasust tuleb kinni pidada ning lisaks peab tööandja tegema ülekande kohtutäituri arvelduskontole. Arestimisakti täitmisega seotud toimingutega kaasnevaid kulusid tööandjatele aga ei hüvitata. Olukorra parandamiseks tegi kaubanduskoda 2020. aasta augustis justiitsministeeriumile ning detsembris Riigikogule ettepaneku muuta täitemenetluse seadustikku selliselt, et tööandja ei peaks kohtutäituri nõudel arestima töötaja sissetulekut, kui tööandja kannab töötaja töötasu Eesti pangakontole ning tööandja on kohtutäiturit konto olemasolust teavitanud. Justiitsministeerium ei võtnud kaubanduskoja ettepanekut arvesse. Riigikogu jätkab täitemenetluse seadustiku muudatuste arutelu 2021. aastal.

Lisaks tõid ettevõtjad välja, et kohtutäiturid võiksid koostada ja vormistada arestimisakti tööandja jaoks võimalikult lihtsalt, et oleks selgelt arusaadav, mida ja millises järjekorras peab tööandja kinni pidama, kui suured summad ja kuhu tuleb täiturile kanda ning mis summad tuleb töötajale alles jätta. Esitasime vastavad ettepanekud Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Kojale.

Olime vastu miinimumpalga reguleerimisele Euroopa Liidu tasandil

Euroopa Liit tuli välja sooviga kehtestada direktiiviga ühtsemad reeglid miinimumpalgale. Selle eesmärk on tagada, et iga liikmesriigi miinimumpalk oleks õiglane ja piisav. Kaubanduskoda andis sotsiaalministeeriumile teada, et Eesti peaks seisma sellele algatusele vastu. Eestil on hetkel miinimumpalga kehtestamiseks toimiv süsteem, mis võtab arvesse nii tööandjate kui ka töötajate huve ning kohalikke olusid. Seega puudub vajadus olemasoleva süsteemi muutmiseks. Miinimumpalga reguleerimisega ELi tasandil kaasneks risk, et Eestis suureneks miinimumpalk märgatavalt. See seaks ohtu paljud töökohad ning avaldaks kokkuvõttes negatiivset mõju nii tööandjatele kui ka töötajatele.

Toetasime diislikütuse aktsiisi vähendamist

Aprilli alguses tegime rahandusministeeriumile ja riigikogule ettepaneku toetada transpordisektori ettevõtlusorganisatsioonide ettepanekut langetada mootorikütuste aktsiisi. Riigikogu võttis kaubanduskoja ettepaneku arvesse ning vähendas alates 2020. aasta 1. maist kuni 2022. aasta 30. aprillini mitme kütuse ja elektrienergia aktsiisi. Näiteks diisli aktsiis langes 493 eurolt 372 eurole 1000 liitri kohta.

Väikesel grupil ettevõtjatel ei tohi olla võimalust mõjutada kogu sektori miinimumpalka

Riigikohus tegi 2020. aasta 15. mail otsuse, mille kohaselt ei saa kollektiivlepingut laiendada tööandjale, kes ei ole kollektiivlepingut sõlminud ega ole ka kollektiivlepingu sõlminud tööandjate liidu liige. Olukorra muutmiseks töötas sotsiaalministeerium välja eelnõu, mis sisaldab mitmeid muudatusi kollektiivlepingu laiendamise reeglites. Näiteks näeb eelnõu ette, et kollektiivlepingu laiendamise õigus on tööandjate liitudel, kelle liikmed on tööandjaks vähemalt 20 protsendile vastava tegevusala töötajatele. Kaubanduskoda tegi ministeeriumile ettepaneku tõsta olulisel määral tööandjate esinduskriteeriumit, et vältida olukorda, kus vähestel ettevõtjatel oleks võimalus laiendada kollektiivlepingu tingimusi, näiteks miinimumpalka kogu sektorile ning kahjustada seeläbi konkurentsi. 2020. aasta lõpus ei olnud veel teada, kas ministeerium võtab arvesse kaubanduskoja ettepanekut.

Neli kaubanduskoja ettepanekut seoses töökeskkonna nõuetega jõuab peagi seadusesse

Kaubanduskoja ettepanekul jõuab 2021. aasta 1. märtsil töötervishoiu ja tööohutuse seadusesse muudatus, mille kohaselt ei pea tööandja koostama kõikide kasutatavate töövahendite kohta ohutusjuhendit, sh näiteks ka pastapliiatsi ja klammerdaja kasutamise kohta. Juhendit on vaja edaspidi vaid juhul, kui seda nõuab töökeskkonna riskianalüüs.

2020. aastal tegime sotsiaalministeeriumile ettepaneku muuta töötervishoiu ja tööohutuse seadust selliselt, et töökeskkonnavoliniku ja töökeskkonnanõukogu liikme volitused oleksid tähtajatud. Täna on volituste tähtaeg neli aastat. Muudatuse tulemusena väheneks nii tööandja kui ka töötajate halduskoormus. Sotsiaalministeerium võttis meie ettepanekut arvesse ning 2021. aasta 1. märtsil jõustuvad seadusemuudatused, mille kohaselt ei ole volituste tähtaeg enam seaduses kirjas.

Sotsiaalministeerium soovis esialgu seadusesse viia põhimõtet, mille kohaselt peab ettevõtte, kes ostab füüsiliselt isikult (teenuseosutajalt) teenust näiteks käsundus- või töövõtulepingu alusel, teavitama teenuseosutajat töökohal esinevatest ohtudest ja juhendama, kuidas ohtudest hoiduda ning teavitama teenuseosutajat ka päästetööde ja esmaabi korraldusest. Kaubanduskoja ettepanekul muudeti seda põhimõtet selliselt, tööandja peab teenuseosutajat teavitama üksnes vajaduse korral, näiteks juhul, kui töökeskkond on ohtlik ja tööd tehakse pikalt. Muudel juhtudel puudub tööandjal teavituskohustus. Muudatus jõustub 2021. aasta 1. märtsil.

Kaitstesime pakendiettevõtjate huve

2020. aasta kevadel jõudis Riigikogu menetlusse jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muutmise eelnõu, milles on arvesse võetud mitmeid varasemaid kaubanduskoja ettepanekuid. Näiteks tõstab eelnõu pakendiaruande auditeerimise piirmäära praeguselt viielt tonnilt kahekümne tonnini. Lisaks on oluliselt täiendatud pakendiettevõtjate laiendatud tootjavastutuse põhimõtet. Samas sisaldub eelnõus ka mitmeid punkte, mis ei ole pakendiettevõtjate huvides. Koostöös mitme teise erialaliiduga saatsime riigikogule loetelu muudatustest, millele oleme vastu.

Näiteks on kaubanduskoda vastu kohustuslikule pakendijäätmete tekkekohal kogumisele ning müügipakendite ringlussevõtu sihtarvu kehtestamisele, sest need suurendavad põhjendamatult ettevõtete kulusid. Riigikogu jätkab jäätmeseaduse ja pakendiseaduse muudatuste arutelu 2021. aastal.

Noorte tööle võtmine muutub lihtsamaks

Sotsiaalministeerium koostas töölepingu seaduse muutmise eelnõu, mis muu hulgas sisaldab kaubanduskoja ettepanekut lihtsustada 13-14-aastaste noorte tööle võtmise reegleid. Nimelt kaotab eelnõu tööandja kohustus küsida tööinspektori nõusolekut 13-14-aastase alaealisega töölepingu sõlmimiseks. Kaubanduskoda tegi juba 2016. aastal riigile ettepaneku muuta noorte töötamise regulatsioon paindlikumaks ning vaadata ümber tööinspektoriilt nõusoleku saamise menetlus nii, et see oleks vähem bürokraatlikum. Eelnõu võetakse vastu suure tõenäosusega 2021. aastal.

Välisinvesteeringute taustakontrolli läbiviimine vajab suuremat selgust

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumis alustas 2020. aastal välisinvesteeringute taustakontrolli seaduse väljatöötamist. Uue seaduse eesmärk on hoida ära potentsiaalselt soovimatu väliskapitali jõudmine Eestile strateegiliselt olulistesse ettevõtetesse. Kaubanduskoda andis ministeeriumile teada, et ei pea mõistlikuks uue regulatsiooni loomist. Lisaks esitasime ministeeriumile mitmeid küsimusi, millele on vaja saada vastuseid enne seaduse jõustumist. Näiteks peab olema seaduse jõustumisel kõikidele osapooltele selge, millistel juhtudel tuleb hakata välisinvesteeringu taustakontrolli läbi viima. Välisinvesteeringute taustakontrolli seadus valmib 2021. aastal.

Tarbijavaidluste lahendamine ei tohi muutuda tasuliseks

Kui täna on kauplejate ja tarbijate vaheliste vaidluste lahendamine tarbijavaidluste komisjonis tasuta, siis majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi ettepaneku kohaselt võib see edaspidi muutuda tasuliseks. Nimelt koostas ministeerium seadusemuudatuse väljatöötamiskavatsuse, mille kohaselt peab kaupleja tasuma riigile 150 eurot, kui tarbijavaidluste komisjon on kasvõi osaliselt rahuldanud tarbija kaebuse. Kaubanduskoda on sellele muudatusele vastu. Esiteks puudub muudatuse järgi vajadus, sest juba täna täidab suur osa kauplejatest komisjoni otsuseid. Lisaks näeme muudatustes ohtu, et see võib suurendada pahatahtlike kaebuste esitamist komisjonile. Samas toetasime ministeeriumi teisi ettepanekuid, et muuta tarbijavaidluste komisjoni tööd efektiivsemaks ning suurendada nii kauplejate kui ka tarbijate rahulolu komisjoni tööga.

Euroopa Liit tahab asjatult sekkuda ettevõtete juhtimisse

Euroopa Komisjon tuli välja algatusega, mille kohaselt tuleks ELi õigusaktides kirja panna, et kõik äriühingud ja nende juhid peavad lähtuma oma tegevuses mitte vaid lühiajalistest finantseesmärkidest, vaid pikemaajalistest eesmärkidest ning ka mõjust kliimale, sotsiaalvaldkonnale ja inimõigustele. Näiteks peaksid ettevõtted hakkama järgima, et mitte kusagil nende poolt müüdavate kaupade tarneahelates ei rikutaks inimõigusi ega tekitataks (ebaseaduslikku) keskkonnakahju. Kui ettevõttel on alltöövõtja Hiinas, siis peaks ettevõtte välja selgitama, kas ja kui palju järgitakse sealsete töötajate inimõigusi.

Kaubanduskoda mõistab vajadust lahendada kliima ja inimõiguste rikkumisega seotud probleeme, kuid Euroopa Komisjoni väljapakutud kujul neid probleeme siiski lahendada ei

peaks ega saakski. Näiteks ei ole reaalne, et ettevõtted saavad mõistlike pingutustega kätte andmed Hiinas all-allhankija töötajate või klientide inimõiguste järgimise kohta. Seetõttu palusime Eestil mitte toetada Euroopa Komisjoni vastavat algatust.

Kaubanduskoda panustas pankrotiseaduse muudatuste väljatöötamisse

Riigikogu võttis 2020. aasta detsembris vastu ligi 200 pankrotiseaduse muudatust, kusjuures muudatuste tegemisel võeti arvesse ka mitmeid kaubanduskoja ettepanekuid. Näiteks algselt oli eelnõus kirjas, et kui osaühingu või aktsiaseltsi juhatuse liige või omanik, kellele kuulub üle 10% osa- või aktsiakapitalist, annab äriühingu maksejõuetuse olukorras äriühingule laenu, siis on sellised laenud pankrotimenetluses väljamaksete järjekorras teistest võlausaldajatest madalamal positsioonil. Kaubanduskoja ettepanekul jäi see muudatus eelnõust välja. Vastu võetud muudatused näevad ette üksnes võimaluse allutada laenud vabatahtlikult. Algselt sisaldas eelnõus ka punkt, mille kohaselt ei ole võlgniku lähikondsest võlausaldajal hääleõigust võlausaldajate koosolekul, kui ta teadis võlgniku maksejõuetusest. Kaubanduskoda oli sellele muudatusele vastu ning see punkt jäi eelnõust välja.

Samas võttis riigikogu vastu ka mitmeid selliseid muudatusi, mida kaubanduskoda ei toetanud. Näiteks ei pidanud me hädavajalikuks muudatust, mille kohaselt on pankrotiavalduse esitamise kohustus osanikel, kui osaühingul puudub juhatuse ja osaühing on püsivalt maksejõuetu. Kaubanduskoda oli vastu ka sellele, et konkurentsiameti juurde luuakse maksejõuetuse teenistus, mis hakkab uurima võlgniku võimalikku seadusevastast käitumist maksejõuetuse tekitamisel. Meie hinnangul oleks tulnud sama ülesanne anda riigiasutusele, kes juba täna tegeleb maksejõuetusega seotud teemadega.

Avaldasime toetust meetmele, mis võib vähendada ümbrikupalga maksmist ehitussektoris

Rahandusministeerium tuli välja ettepanekuga panna ehitusettevõtjatele kohustus tagada ehitusobjektidel töötajate reaalajas registreerimine. Muudatuse eesmärk on vähendada ehitussektoris ümbrikupalkade maksmist. Kaubanduskoda toetab Ehitusettevõtjate Liidu ettepanekut töötaja kaardi nõude rakendamise osas, millega TÖRi ja töötaja kaardi sidumine võimaldaks loobuda objektipõhisest töötajate registreerimisest. See tähendab, et peatöövõtja fikseeriks eelnevalt alltöövõtjate andmed ning objektile võivad viibida üksnes töötajad, kes on TÖRis vastava ettevõttega (peatöövõtjaga või deklareeritud alltöövõtjaga) seotud. Kui läbipääsusüsteem tuvastab, et töötajaga seotud ettevõtte ei ole objektile deklareeritud ettevõtete nimekirjas, siis töötaja objektile ei pääse. 2020. aasta lõpus ei olnud teada, kas ja millisel kujul viiakse seadusesse ehitusobjektidel töötajate registreerimise kohustus.

Kaubanduskoja ettepanekul väheneb peagi osade majutusettevõtete halduskoormus

Kaubanduskoda pöördus septembris Riigikogu majanduskomisjoni poole ettepanekuga teha turismiseaduses muudatus, mis võimaldab turismiettevõtjatel registreerida ja säilitada külaliste andmeid lisaks paberandjale ka elektrooniliselt. Riigikogu võttis kaubanduskoja ettepaneku arvesse ning vastav muudatus jõustub 2021. aasta 1. mail.

Olime vastu kliimaeesmärkide suurendamisele

Euroopa Komisjon kavatseb üle vaadata 2030. aasta kliimapoliitika eesmärgid ning neid suurendada. Kaubanduskoda andis keskkonnaministeeriumile teada, et ei pea mõistlikuks kliimaeesmärkide tõstmist. Esiteks tuleb tegutseda selle nimel, et liikmesriigid täidaksid juba kehtivaid kliimapoliitika nõudeid ning alles seejärel saab arutada eesmärkide suurendamist.

Teiseks võib eesmärkide suurendamine vähendada EL-i, sh Eesti ettevõtete konkurentsivõimet. Lisaks juhtisime tähelepanu sellele, et eesmärgid tuleb saavutada mõistlikus tempos, et ettevõtjad saaksid aegsasti planeerida ja teha vajalikke investeeringuid.

Tegime ettepaneku võtta teavitajakaitse direktiiv üle miinimumnõuetega

Justiitsministeerium alustas 2020. aastal uue seaduseelnõu väljatöötamist, mille eesmärk on anda kaitse tööalastest rikkumistest teavitajatele. Uue seaduse väljatöötamine on seotud ühe ELi direktiivi ülevõtmisega Eesti õigusesse. Uus seadus toob paljudele ettevõtetele kaasa täiendavaid kohustusi ja kulusid. Näiteks peavad ettevõtted, kus on 50 või rohkem töötajat, looma asutusesisesed kanalid, mille kaudu on võimalik teatada rikkumistest. Kaubanduskoda tegi ministeeriumile ettepaneku võtta direktiiv Eesti õigusesse üle miinimumnõuetega. Lisaks soovitasime välja töötada riigipoolsed juhised ja muud abimaterjalid ning korraldada koolitusi, et ettevõtetele oleks võimalik uue seadusega võimalikult lihtsalt kohaneda. Uue seaduse täpne sõnastus selgub 2021. aastal.

Arvutitele ja nutitelefonidele lisandub täiendav tasu

Kaubanduskoda suutis rohkem kui kümme aastat ära hoida muudatused, mille kohaselt oleks tulnud maksta paljude tehnikaseadmete ostmisel nn tühja kasseti tasu, et maksta muusika- ja filmitööde õiguste omajatele õiglast hüvitist selles eest, et inimestel on lubatud ilma autori nõusolekuta kopeerida muusikat ja filme isiklikuks kasutuseks. Olukord muutub aga 2021. aastal, sest Riigikogu võttis hoolimata kaubanduskoja kriitikast vastu seadusemuudatused, mille kohaselt tuleb alates 2021. aasta 1. aprillist maksta iga ostetud arvuti ja nutitelefoni pealt kuni 8-eurost tasu ning mälupulga, välise kõvaketta ja mälukaardi pealt kuni 4-eurost tasu. Kaubanduskoja hinnangul võib muudatuste jõustumisel tekkida olukord, kus autorid saavad liiga suurt hüvitist võrreldes tekkinud kahjuga. Ettevõtete jaoks tähendavad muudatused suuremat halduskoormust ja kulu. 2021. aasta esimestel kuudel selgub täpsemalt, millistelt toodetelt ja kui suurt tasu tuleb maksma hakata.

Kaubanduskoda ei toeta kohustuslikus korras positiivse krediidiregistri loomist

Rahandusministeerium tuli välja ettepanekuga luua Eestis positiivne krediidiregister. See tähendab, et krediidipakkujatele lisanduks kohustus jagada omavahel laenuaotlejate positiivseid krediidiandmeid (andmed olemasolevate laenude, järeelmaksude, krediidi jms kohta). Kaubanduskoda andis ministeeriumile teada, et toetame olemasolevat lahendust, kus on võimalik infot inimeste finantskohustuste kohta jagada nõusolekuteenuse kaudu. Sellisel viisil on finantssektori ettevõtetele võimalus saada ning jagada isikuandmeid laenuaotleja nõusoleku alusel.

Esitasime mitmeid ettepanekuid, et muuta toidu tarneahelas ebaausate kaubandustavade tõkestamise seadus selgemaks

Maaeluministeerium koostas põllumajandustoote ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seaduse eelnõu, mille eesmärk on Eesti õigusesse üle võtta vastav ELi direktiiv. Eelnõu keelab 16 ebaausa kaubandustava kasutamise toidutarneahelas ostja ja müüja vahel. Kaubanduskoda tegi ministeeriumile ettepaneku võtta direktiiv üle miinimumnõuetega ehk mitte kehtestada direktiivist rangemaid nõudeid. Lisaks tegime mitmeid ettepanekuid, et muuta eelnõud selgemaks. Eelnõu menetlus jätkub 2021. aastal.

Hoidsime ära halduskoormuse suurenemise seoses lähetatud töötajatega

Sotsiaalministeerium soovis algselt teha Eestisse lähetatud töötajate töötingimuste seaduses muudatuse, mille kohaselt peab Eesti ettevõtte esitama tööinspeksioonile andmed Eestisse lähetatud töötaja ja tema tööandja kohta, kui Eesti ja välisriigi ettevõtte ei ole leppinud kokku, kes peab Eestis andmed tööinspeksioonile esitama. Kaubanduskoda oli sellele muudatusele vastu, sest see suurendaks Eesti ettevõtete halduskoormust. Muudatuse vajadust ei tulnud ka Euroopa Liidu direktiivist. Sotsiaalministeerium arvestas meie ettepanekuga ning jättis muudatuse eelnõust välja.

Kaubanduskoja esindaja osales Riigikogus Eesti eelarvepoliitika arutelul

9. juunil toimus riigikogus olulise tähtsusega riikliku küsimusena arutelu Eesti eelarvepoliitika üle. Arutelul osales ettekandega ka kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman, kes rõhutas, et maksukoormuse kasv halvendaks igal juhul meie konkurentsivõimet ja atraktiivsust ning riigi sekkumine ettevõtlusesse peab olema minimaalne.

Maksuvõlg olgu avalik ka eriolukorra ajal

Kaubanduskoda pöördus oma liikmete palvel aprilli lõpus maksu- ja tolliameti poole ettepanekuga avaldada maksu- ja tolliameti veebilehel ka eriolukorra ajal juriidilisest isikust maksuvõlglaste nimekiri koos maksuvõla suurusega. Ettevõtted tõid välja, et maksuvõla päring on oluline ka eriolukorra ajal, sest see võimaldab ettevõtetel kontrollida tehingupartneri, sh uute klientide tausta ja hinnata nende krediidiriski. Maksu- ja tolliamet reageeris kiiresti meie ettepanekule ning alates 25. maist oli avalik võlapäring maksu- ja tolliameti veebilehel olemas.

Tegime mitmeid ettepanekud lobitöö läbipaistvamaks muutmiseks

Kaubanduskoda esitas 2020. aasta kevadel justiitsministeeriumile kaks ettepanekut, et muuta lobitöö tegemine ausamaks ja läbipaistvamaks ning tõsta kogu seadusloome protsessi läbipaistvust ja selgust. Esiteks tegime ettepaneku kehtestada põhimõte, et õiguslooja peab kontrollima, keda õigusloome protsessis osalevad huvigrupid esindavad ning selle info ka avalikuks tegema. Selleks, et ametnikel oleks lihtsam kontrollida, keda õigusloome protsessis osalevad MTÜ-d esindavad, tegime ettepaneku panna MTÜ-le kohustus tuua majandusaasta aruandes välja juriidilisest isikutest liikmete nimekiri või viide, kus on võimalik liikmete nimekirjaga tutvuda. Riik ei võtnud arvesse 2020. aasta jooksul kaubanduskoja ettepanekuid, kuid justiitsministeerium tõstis selle teema esile uues korrupsioonivastases tegevuskavas.

Andsime tagasisidet Euroopa Komisjoni erinevate strateegiate kohta

2020. aastal töötasime läbi mitmeid Euroopa Komisjoni uusi strateegiaid, näiteks ELi rohelepe, VKEde strateegia, kemikaalistrateegia, digipakett ja tööstusstrateegia. Juhtisime Eesti riigi tähelepanu sellele, et muudatusi tuleb ellu viia mõistlikus tempos ja selliselt, et muudatused ei kahjustaks ettevõtete konkurentsivõimet ning arvestaksid tehnoloogiliste arengutega.

Tõstisime esile mitmeid küsimusi seoses uue trahviliigi loomisega

Justiitsministeerium koostas 2020. aastal haldustrahvimenetluse seaduse eelnõu, mis loob Eestis uue trahviliigina haldustrahvi. Haldustrahviga soovitakse hakata karistama eelkõige finants-, konkurentsi- ja andmekaitseõiguse rikkumisi. Andsime ministeeriumile teada, et eelnõu vajab veel täpsustamist ja seletuskiri täiendamist. Näiteks on eelnõus liiga üldsõnaliselt kirjas see, milliste rikkumiste eest hakkab riik üldse haldustrahvi ette nägema ja millistel

juhtudel algatab ametnik haldustrahvimenetluse ja määrab trahvi. Seaduse lõplik sõnastus selgub 2021. aastal.

Uurisime ettevõtete hinnanguid ümbrikupalkade kohta

Oleme koostöös maksu- ja tolliametiga alates 2016. aastast iga aasta viinud ettevõtete seas läbi küsitlust, et saada teada, kui suure probleemina tajuvad ettevõtted ümbrikupalkade maksmist. 2020. aastal läbiviidud uuring näitas, et vastanute hinnangul on nii täiesti kui ka osaliselt „mustalt“ töötavate isikute osakaal mõnevõrra suurenenud. Seonduvalt koroonaviirusega on ettevõtjad tuleviku osas pigem pessimistlikud. 58% vastanutest usub, et viirusest tingitud majandusraskused toovad kaasa ümbrikupalka maksvate ettevõtete arvu kasvu. Tõhusaimaks meetmeks ümbrikupalgaga võitlemisel peetakse rohkemate andmete avaldamist ning maksu- ja tolliameti poolt ettevõtjatele hinnangute andmist.

Pensionifondide Eestisse tehtud investeringute osakaal vähenes

Kaubanduskoda on alates 2016. aasta algusest hoidnud silma peal, kui palju investeerivad pensionifondid Eesti majandusse. 2020. aasta esimese kvartali lõpus oli pensionifondide varadest Eestisse investeeritud 14,2 protsenti, mis on kõrgeim näitaja alates 2016. aasta algusest. Samas 2020. aasta kolmandas kvartalis vähenes see number 12,8 protsendini, mis on väiksem ka 2019. aasta näitajast. 2020. aasta kolmanda kvartali lõpu seisuga olid Eesti pensionifondid investeerinud Eestisse 646 miljonit eurot.

Hoidsime silma peal piirikaubandusel

Kaubanduskoda tellis Eesti Konjunktuuriinstituudilt piirikaubanduse teemalise uuringu, millest selgus, et alkoholi ostmise Lätist hakkas vähenema alates 2019. aasta juulist peale Eesti valitsuse otsust alandada alkoholi aktsiisimaksu. Piiriostude vähenemine on toimunud spetsiaalselt alkoholi ostmas käivate inimeste arvelt ja selle arvelt, et ostud on väiksemad. Uuring tõi välja, et 2019. aastal ostis Lätist alkoholi 33% inimestest, mis on 2 protsendipunkti võrra väiksem kui 2018.aastal, kuid siiski 12 protsendipunkti kõrgem kui 2016. aastal.

Juristid andsid nõu ligi 300 ettevõttele

Kaubanduskoja liikmed kasutasid 2020. aastal aktiivselt meie juristide teenuseid. Juristid nõustasid liikmeid kõikides olulisemates valdkondades, millega ettevõtted oma igapäeva tegemistes kokku puutuvad (nt lepingud, tööõigus, riigihanked). Suur osa nõustamisest oli 2020. aastal seotud koroonakriisiga ja eriolukorraga. Näiteks andsime ettevõtjatele nõu seoses vääramatu jõu asjaoludega. Nõustasime ettevõtteid ka erinevate toetusmeetmete osas. Jätukvalt pakkusid ettevõtjatele suurt huvi lepingutega seotud konsultatsioonid. Aitasime ettevõtetel koostada erinevat liiki lepinguid (peamiselt müügi- ja töövõtulepinguid), viia sisse lepingumuudatusi ning viisime läbi lepingute analüüse. 2020. aastal käivitasime ka e-poe, kus on saadaval 59 lepingu ja dokumendi põhja.

KAUBANDUSKOJA ARBITRAAŽIKOHUS

Vahekohus ehk arbitraaž on alternatiivne vaidluste lahendamise vorm, milles õigusliku vaidluse osapooled annavad oma seisukohad sõltumatule kolmandale osapoolle otsustamiseks. Kas teadsite, et termin „Arbitraaž“ on samuti väärtpaberite või kauba samaaegne ostmine ja müümine erinevatel turgudel eesmärgiga teenida riskivaba kasumit turuhindade erinevusest. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohus tegutseb alalise vahekohtuna Eestis alates aastast 1992.

17.12.2020 ETKK juhatuse otsusega muudeti arbitraažikohtu reglement Nõukogu liikmete arvu osas. Hetkel on Nõukogu seitsmeliikmeline.

Vastavalt Arbitraažikohtu reglemendile lahendab vahekohus eraõigussuhetest, sealhulgas ka väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi, hagihinnaga alates 1000 eurot. Praktikast on olnud vaidlused alates mõnest tuhandest eurost kuni kümnete miljoniteni.

Arbitraažikohtu otsus on lõplik ja edasikaebamisele ei kuulu. Alaliselt tegutsevate vahekohtute lahendid on rahvusvaheliselt tunnustatud neis riikides, kes on ratifitseerinud 10.06.1958 a. New Yorgi "Välisriigi vahekohtu otsuste tunnustamise ja täitmise konventsiooni". Arbitraažikohtu otsuse tühistamine toimub üksnes seaduses sätestatud erandlikel juhtumitel.

- 2020. aastal laekus arbitraažikohtule 11 hagiavaldust. Vaidlus on 6. asjas edukalt lõpetatud ning 4. asjas moodustatud ja vahekohtule üleantud. Ühe asja menetlus lõppes vahekohtule ülendamata, kuna hageja oli jätnud arbitraažimaksu tasumata.
- Kolmel korral 2020. aastal laekunud asjadest oli vähemalt üks pooltest väljastpoolt Eestit. Meil on hea meel, et Eesti ettevõtted meid usaldavad ning valivad võimalike vaidluste lahendamiseks.
- Rahvusvahelistes vaidlustes olid osapoolteks äriühingud Šveitsist, Lätist ja Venemaalt.
- Põhiliselt on vaidluste põhjuseks ja objektiks ikka lepingud. Ostu-, müügi- ja laenulepingutest kokku tulenes sel aastal ligemale 85% vaidlustest ning ülejäänud osa moodustasid tarne-, üüri-, juhtimisteenuse osutamise jm lepingud. Muuhulgas esitati Arbitraažikohtule ka mitu hagi tagamise avaldust, mis said rahuldatud vastavasisuliste Harju Maakohtu määruste alusel.
- 2020.a eripära seisneb ka selles, et paljudes asjades olid istungid kas hübriid- või online vormis korraldatud. Kuna vastav vorm oli nii arbiteride, kui ka poolte jaoks mugav, siis kavatseme seda ka edaspidi praktiseerida.

KAUBANDUSKOJA ESINDAJA EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEES

Aasta 2020 oli Brüsselis asuva konsultatiivorgani - Euroopa Majandus - ja Sotsiaalkomitee (EMSK), kuhu kuuluvad kõikide liikmesriikide tööandjate, töötajate ja muude MTÜde esindajad, töös eriline. Esiteks lõppes septembris EMSK eelmise koosseisu volituste periood, mil Koja esindajana tegutses EMSK'is Reet Teder, ja nõ ametisse asus EMSK liikmete uus, liikmesriikide poolt nimetatud koosseis. Uuel perioodil (5 aastat) on Eestil EMSKis 7 kohta. Esindajate valiku siseriiklikus protsessis kandideerisid organisatsioonid, sh Koda, õiguse eest oma esindaja nimetamiseks. See protsess oli Koja jaoks edukas ning Koda sai õiguse nimetada oma esindaja EMSK tööandjate rühma. Ka uuel perioodil jätkab Koja esindajana EMSKis Reet Teder. Ettevõtjate huvide esindajana kuulub Reet Teder tööandjate rühma ja on aktiivselt tegev kolme erineva sektiooni: INT (siseturg, tarbijakaitse), ECO (makromajandus, maksupoliitika) ja TEN (transport, energia, infrastruktuur) töös. Samuti, arvestades, et valdav enamus Eesti ettevõtetest ning Koja liikmetest on väikese - ja keskmise suurusega ettevõtted (VKE-d), tegutseb Reet Teder EMSKi VKE-de kategoorias. Lisaks kuulub Reet Teder veel EMSKi digitaalse - ja ühtse turu seireüksuse koosseisu.

Teiseks vajutas oma pitseri COVID 19 pandeemia, mille tõttu olid ühiskonnad poolsuletud, EMSKis enamus aastast koosolekud peatatud ja asendatud kaugtööga, paljud missioonid, konverentsid, kuulamised ka täiesti ära jäetud. Kõik see avaldas oma mõju tehtavale tööle, eriti teemade valikule, kus olulisemaks tõusid, lisaks rohepöörde teemaatikale ja digiüleminekule veel majanduse taastemeetmeid, rahastamist ja toetusi puudutavad teemad. Reet Tederi peamiste saavutustena võib nimetada edukat tööandjate huvide eest seismist EL tööhõivesuuniste puhul, maksupoliitikas liikmesriikide otsustusõiguse kaitsmist, samuti edukat vastuseisu EL kiire föderaliseerumise üleskutsetele.

Järjepidevalt tutvustas Reet Teder EL teemasid ka Kaubanduskoja väljaannetes.

KAUBANDUSKODA HARIDUSPOLIITIKA KUJUNDAJANA

2020. aastal toimus kaubanduskoja eestvedamisel kolmandat korda üle-eestiliselt algatus „Tööle kaasa!“. Algatuses osales kokku ligi 1000 tööandjat, ligi 250 kooli ning 4000 õpilast. Aasta-aastalt on algatuse tuntus ja osalejate arv kasvanud. Selline suur tööandjate osalus näitab, et paljud tööandjad peavad koolidega koostööd oluliseks ning hindavad kõrgelt võimalust tutvustada õpilastele enda tegevusvaldkonda. Algatus oli suunatud 1-9. klasside õpilastele ja selle raames avasid Eesti ettevõtted vähemalt üheks päevaks ukсед oma töötajate lastele, loomaks neile koostöös koolide ja lapsevanematega paremaid ja mitmekülgsemaid võimalusi tööeluga tutvumiseks. Algatuse elluviimisel olid kaubanduskoja koostööpartneriteks Haridus- ja Teadusministeerium, SA Innove, Eesti Töötukassa ning Eesti Karjäärinõustajate ühing.

Kaubanduskoda panustas 2020. aastal jätkuvalt ettevõtlusõppe programmi Edu ja Tegu. See on Haridus- ja Teadusministeeriumi eestvedamisel elluviidav üle-eestiline programm, mille eesmärk on arendada ettevõtlusõpet kõigil haridustasemetel ning süvendada ettevõtlikku mõtteviisi.

Programmi raames oleme kaasanud mitmetesse tegevustestesse ettevõtjaid, et muuta haridust ja ettevõtlusõpet praktilisemaks ning suunata koole ja ettevõtteid suuremale koostööle. Kaubanduskoja ettevõtlusõppe programmi Edu ja Tegu ning Eesti Teadusagentuuri koostöös viidi ellu esmakordselt veebikeskkonnas toimunud koolide ja ettevõtete koostööseminar, kus osales kokku ligi 100 ettevõtete ja koolide esindajat. Seminaridel jagati kogemustlugusid, mida Eesti koolide ja ettevõtete koostöös juba tehtud on ja praktilises töötoas arutati, milliseid koostöövorme ja võimalusi pakub virtuaalmaailm. Sellised virtuaalsed lahendused tulevad kasuks siis, kui tervisekaitsenõuetest tulenevalt või muudel põhjustel pole koolil ja ettevõttel võimalik kontaktkohtumiste vormis koostööd ellu viia.

Head näited erinevatest koolide ja ettevõtete koostöövormidest said koondatud kogumikku „Ettevõtete ja koolide koostööst sünnivad tegijad II“. Sarnane kogumik sai esmakordselt koostatud ka kaks aastat tagasi. Kuna häid näiteid, mida koolide ja ettevõtete koostöös tehakse on palju, siis koostati ka II osa. Kogumiku eesmärgiks on anda inspiratsiooni, mida ja kuidas teha saaks ning arusaamist, miks ettevõtetel ja koolidel koostööd teha tasub ja mis kasu see toob. Häid näiteid on toodud nii üld-, kutse- kui kõrghariduse tasemelt. Kogumik koostati ja anti välja koostöös ettevõtlusõppe programmiga Edu ja Tegu.

2020. aastal lõi kaubanduskoda jätkuvalt kaasa 2019. aastal alguse saanud Tallinna Haridusameti juhitud projektis URBACT III “On Board”. Selle eesmärgiks on Tallinnas haridusasutuste ja kogukonna koostöö arendamine, et muuta lasteaias ja koolis õppimine elulisemaks ja huvitavamaks ning toetada laste ja noorte ettevõtlikkust. Projektis osaleb Tallinn koos viie teise Euroopa linnaga: Viladecans (Hispaania, juhtpartner), Nantes (Prantsusmaal), Halmstad (Rootsi), Albergaria a Velha (Portugal) ja Poznan (Poola). Projekt lõpptähtaega pikendati ülemaailmse viiruse leviku tõttu ning see kestab kuni 2021 aasta juuni kuuni. Projekti toetab Euroopa Liidu Regionaalarengu Fond.

KAUBANDUSKOJA LIIKMETELE PAKUTAVAD TEENUSED

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja teenused jagunevad:

- ärivisiidid ja -delegatsioonid;
- info- ja partnerteenused Enterprise Europe Network abil (sh hangete monitooring);
- väliskaubandusteenused;
- koolitused, seminarid ja teised üritused;
- ekspordi ja väliskaubandusalane nõustamine;
- rahvusvahelised projektid;
- teenused valdkondlike projektide toel (nagu loomemajanduse arendamine või keskkonna- ja energianõustamised);
- muud teenused (reklaam, ruumide rent jne).

Äriviisiidid ja –delegatsioonid ning kontaktkohtumised

Aasta oli erakordne, sest COVID-19 pandeemia tõttu ei saanud läbi viia mitte ühtegi planeeritud kõrgetasemelist ärivisiiti. Siiski saime läbi viia mitmeid virtuaalseid kontaktkohtumisi ning olime abiks avaliku sektori virtuaalsete kohtumiste ettevalmistamisel:

- ettevõtjad said osaleda virtuaalsel kontaktreisil Valgevenesse ja Norrasse.

Enterprise Europe Network raames osutatavad kontaktteenused ja hangete monitooring

Euroopa Komisjoni (COSME, Horizon 2020), Eesti 5 partneri ja EASi poolt kaasrahastatud Enterprise Europe Networki (EEN) tegevus jätkus 2020. aastal. Võrgustikul, kus on üle 600 partneri üle maailma, on võimalus Eesti ettevõtjatele sihtturu infot ja koostööpartnereid leida soovitud välisriigis. 2020. aastal sai vahendatud konkreetseid kontakte 45le Eesti ettevõttele. Lisaks toimuvad B2B kohtumised eri sihtriikides, kus kohalikel ettevõtetel võimalus osaleda. 2020. aastal osalesid 87 Eesti ettevõtet kokku 20 erineval B2B kontaktkohtumise üritusel. Aasta jooksul sõlmiti 23 koostöölepet erineva Eesti- ja välisettevõtte vahel.

Väliskaubandus

Väljastatud päritolusertifikaatide arv jätkas kasvu ka 2020. aastal. Väljastasime kokku 20 912 sertifikaati, mis on viimase 10 aasta kõrgeim tulemus. Jätkuvalt on enim sertifikaate väljastatud Venemaale, Ukrainasse, Hiina ja Valgevenesse. 2020. aastal jätkus ka ATA Carnet kaubamärkmike kasutus. Tulenevalt liikumispääsudest ning füüsiliste kohtumiste ja erialaste sündmuste olulisest kahanemistest, vähenes väljastatud kaubamärkmike arv. Neid oli 87. Oleme jätkuvalt partnerid Välisministeeriumile ja Euroopa Komisjonile väliskaubandusalastes küsimustes, Brexiti valguses korraldasime mitmeid teavitusüritusi ning koondasime ettevõtjate sisendit.

Koolitused, seminarid ja teised üritused

2020. aastal korraldasime 87 sündmust, kus osalejaid oli 4545. Paljud neist üritustest toimusid kas 100% virtuaalselt või hübriidina, s.o. osalejal oli võimalus osaleda kas füüsilises ruumis või virtuaalselt.

Muuhulgas:

- koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega ja Swedbankiga viisime läbi "Made in Estonia 2020" ekspordikonverentsi;
- koostöös Work in Estoniaga jõudsime korraldada ühe välisvärbamise kohtumise ning seejärel viisime läbi veebiseminari välisvärbamise viimastest muudatustest (juba virtuaalselt);
- koostöös Suurbritannia Suursaatkonnaga Eestis viisime läbi naisjuhtidele suunatud töötoa Annette Krameri eestvedamisel;
- koostöös Toiduliiduga korraldasime toidusektori tootearendajatele just sellele valdkonnale keskenduvad kaks virtuaalkoolitust;
- jätkasime populaarsete networking formaadis üritustega Ekspordi Akadeemia Klubi ja Ekspordi Akadeemia Naisteklubi läbiviimist;
- korraldasime koostöös Kanada Saatkonnaga Eestis, Mitmekesisuse kokkuleppe Võrgustiku ja PAREga inspiratsioonihommiku ealise mitmekesisuse teemal;
- Väliseksperdi kaasamise teenuse raames tegime koostööd Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega. Teenus andis võimaluse kohalikel ettevõtetel kaasata turuekspert sisenemaks eri turgudele. Olime partneriks Rootsi, Norra ja Hiina turule eksperdi leidmisel.
- toimusid erinevad seminarid finants- ja raamatupidamisteemadel, juhatuse liikmete kohustustest ja paljudel muudel aktuaalsetel teemadel.

Ekspordi ja väliskaubandusalane nõustamine

Ekspordialane nõustamine on olnud abiks nii alustavale kui kogunud eksportöörile. Paljud neist keskendusid muutunud eksporditöele: kuidas leida kontakte kui füüsilisi sündmusi nagu sektoripõhised messid ja valdkondlikud konverentsid ei toimu. Nõustamisel saime tutvustada ka Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse poolt välja toodud väliseksperdi kaasamise teenust, kus olime üheks partneriks. Raskel ajal väliseksperdi kaasamiseks riigilt finantstoe saamine on kindlasti abiks.

Väliskaubandusalast nõustamist on Kaubanduskoja töötajad oma klientidele pakkunud aastaid. Eksportöörid, kelle kaubad jõuavad kolmandatesse riikidesse, kinnitavad kui ühest suust, et see on oluliselt lihtsustanud nende tööd ja kiirendanud vajalike protseduuridega hakkama saamist. Eriti hinnatud on nõustamine nende seas, kel väliskaubandusdokumentidega eelnevat kokkupuudet ei ole olnud. Kui inimeste liikumine oli sel aastal piiride üleselt raskendatud, siis kaubad õnneks liikusid.

Rahvusvahelised projektid

Läbi aastate on Kaubandus-Tööstuskoda osalenud erinevates rahvusvahelistes projektides. 2020. aastal osalesime seitsmes projektis, millede suund ja fookus väga erinevad.

Projektid olid järgmised:

- Jätkasime INBETS projekti elluviimist. Projekti eesmärgiks on esmalt uurida, seejärel edasi arendada ja luua uuenduslikke ja ülekantavaid mudeleid ja tööriistu, mille abil väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ülevõtmine saaks tulevikus olema edukam. Ühtlasi soovitakse projektiga muuta antud tööriistad kättesaadavaks ja kasutatavaks kõikidele regiooni ettevõtetele. INBETS projekt sai teoks tänu INTERREG rahastusele

Euroopa Liidult. Projekti juhtivpartner on Baltic Sea Academy ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on üks projekti partneritest. 2020. aastal viisime läbi 3 avatud koolitust ettevõtete ülevõtmise ja -andmise teemadel, 2 veebiküsitlust ning tutvustasime projekti käigus valminud tegevusplaane avaliku sektori esindajatele. Pidasime sisukaid debatte ettevõtete üleandmise ja -võtmisega seonduvalt Eesti Pereettevõtete Liidu ja Maakondlike Arenduskeskuste esindajatega.

- Septembris sai alguse projekt „TOURBAN – turismiettevõtete innovatsiooni võimendamine jätkusuutliku linnaturismi arendamiseks”. Eesmärk on aidata turismiettevõtetel muuta oma ärimudelid jätkusuutlikumaks, ressursitõhusamaks, ringmajanduse põhimõtteid järgivaks, vähendades ka CO2 jalajälge. Projekti on kaasatud 7 Euroopa olulist turismilinna: Barcelona, Amsterdam, Budapest, Kopenhaagen, Dubrovnik, Kiel ja Tallinn. Projekti raames korraldatakse 12-kuuline rahvusvaheline kiirendiprogramm, kuhu oodatakse osalema 8 Eesti ettevõtet. Lisaks viiakse läbi koolitusi, võrgustiküritusi ja nõustamissessioone. Projekti juhtpartneriks on Barcelona Kaubandus-Tööstuskoda, partneriteks on Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, B.LINK, Barcelona Strategic Projects S.L., Institute for Tourism Research in Northern Europe, Breda University of Applied Sciences, City of Dubrovnik Development Agency, Creative Business Network, Hungarian Hospitality Employers' Association. Loe lähemalt www.tourban.eu
- Jätkus projekt "LEF Network to China: Läti-Eesti-Soome eksporditoe koostöövõrgustik Hiina". Projekti raames korraldatakse Eesti, Läti ja Soome ettevõtete ühised kontaktreisid Hiina, osaletakse ühisstendiga erialamessidel, rajatakse Eesti, Läti ja Soome puidutoodete showroom Hiina, koostatakse sektorit tutvustavad hiinakeelsed turundusmaterjalid, viiakse läbi ekspordikoolitusi, turu-uuringuid ja osaletakse Hiina puidusektori konverentsil. Tegevuste eesmärk on jõuda õigete partneriteni Hiinas ja aidata ettevõtetel arendada välja oma võrgustik. Projekti juhtpartner on Läti Kaubandus-Tööstuskoda, partneriteks Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Läti Puitmajade Klaster, Eesti Puitmajaliit ja Satakunta Rakenduskõrgkool Soomest. www.lefnetworkchina.eu
- Jätkus projekti QUALIFY ("Quality standards and authenticity to foster competitiveness of agrifood SMEs") elluviimine, mis tegeleb toiduainete sektoris olevate ettevõtete toidupettuste ennetamise ja toidukvaliteedi kontrolli teemaga. Projektis osalevad Government of Catalonia – Department of Agriculture, Livestock, Fisheries and Food (juhtpartner, Kataloonia), Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Chamber of Agriculture of la Vienne (Prantsusmaa), Chamber of Commerce and Industry (Sloveenia), Bulgarian Chamber of Commerce and Industry (Bulgaaria), Region of Thessaly (Kreeka). Qualify projekti eesmärk on parandada VKE-de kvaliteedistandardite haldamist, vältides pettuseid ning rakendades paremaid ja keerukamaid kvaliteedistandardeid, mis vastavad seadusandlusele ja tagavad paremad ning konkurentsivõimelisemad tooted. Novembris Koja poolt korraldatud partnerkoosolekul tutvustasime Eesti toidusektori järelevalvesüsteeme, mahepõllumajanduse hetkeseisu, Eesti mee DNA määramise kaudu mee päritolu määramist ning blockchain tehnoloogia võimaluste kasutamist veiniproduktide erinevate etappide jälgimisel. www.interregeurope.eu/qualify/
- Jätkasime EUREMnext projekti elluviimisega. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda viib alates märtsist 2018 ellu 3-aastast europrojekti EUREMnext, mida rahastab Euroopa Liidu Horisont 2020 programm toetuslepingu nr 785032 alusel. Projekti peamiseks väljundiks on Saksamaalt pärineva koolitusprogrammi EUREM European EnergyManager Eestisse

toomine, meie oludega kohandamine ning on mõeldud ettevõtete energiavaldkonna juhtide koolitamiseks, sisaldades teoreetilist taustainfot kui ka praktilist teavet ettevõtte energiakasutuse optimeerimise võimalustest ja nende rakendamisest. Aastase esmakursuse lõpetas 2019 sügisel edukalt 13 tööstusettevõtet. 2020.a. jooksul pakkusime jätkutegevusena iseõppimiseks laiemale sihtgrupile energia efektiivsust puudutavaid online infomaterjale, mais toimus energiatõhusprojektide teemaline (algatamine, rahastamine jms) veebikoolitus ning augustis korraldasime Eesti esimese EUREM koolituse läbijatele energiatõhususe projektide parimate praktikate teemalise väljasõidu külalstades nelja tööstusettevõtet.

- Käivitus "Noore põlvkonna tööjõu värbamine: uuenduslik personalijuhtimine" (REGROW) projekt. Paljudes Euroopa Liidu riikides on noortest oskustöölised tõsine puudus, eriti VKEde seas. Samal ajal on paljudel VKEdele probleeme ka uute töötajate integreerimisega ettevõttesse ja vastastikusel rahulolul põhineva suhte loomisega. Projekti eesmärk on luua uuenduslik personalijuhtimise mudel ja aidata VKEdele värvata hädavajalikud töötajad, eriti millenniumi ja Z-põlvkonna seast. Projektil on 7 partnerit. Projekti kaasrahastab Euroopa Liidu ERASMUS+ programm.
- Novembris 2020 käivitus uus arengukoostööprojekt „Arenguriikide majanduse ja heaolu edendamine läbi ettevõtlussuhete arendamise“, mida rahastab Välisministeerium. Projekti põhieesmärk on jagada kogemusi valitud arenguriikide ettevõtlusringkondadega ning toetada seeläbi nende arengut. Projekt koosneb kahest peamisest osast: arenguriikide delegatsioonide võõrustamine Eestis ja visiidid arenguriikidesse.
- Projekti eesmärgiks on aidata arenguriikidel luua ärisuhteid Eesti ettevõtetega ja vastupidi. See panustab otseselt arenguriikide uuendusplaanidesse ning aitab neil õppida Eesti riigi kiirest tehnoloogilisest arengust.

KAUBANDUSKOJA ESINDUSED

Jõhvi esindus

Kaubanduskoja Jõhvi esinduse jaoks oli 2020. aasta keeruline, tuues kaasa nii uusi väljakutseid kui ka võimalusi. Kroonviiruse levik muutis peaaegu võimatuks ettevõtete kontaktreiside korraldamise välisriikidesse, samas lisandus ohtralt tegevusi seoses Euroopa Liidu algatatud õiglase ülemineku protsessis ettevõtjate huvide eest seismisega.

Kaasarääkimine olulistel teemadel

Selgitamaks välja Ida-Virumaa ettevõtjate hoiakuid seoses maakonna majanduse kliimanetraalsele mudelile üleviimisega (õiglase ülemineku), viis Jõhvi esindus 2020. aasta septembris läbi 6 ettevõtete fookusgrupi intervjuud, kuhu oli kaasatud peaaegu 40 kohalikku ettevõtjat. Ühiste arutelude tulemusel jõuti järeldusele, et õiglase ülemineku negatiivse mõju vältimiseks tuleb enamus selle protsessi toetusraha suunata ettevõtluse toetamiseks ja töökohtade loomiseks. Vastavad seisukohad said korduvalt edastatud ka protsessi koordineerivale Rahandusministeeriumile, Vabariigi Valitsusele ja Euroopa Komisjoni Eesti esindusele.

Juhtimaks tähelepanu ettevõtjate jaoks olulistele teemadele, avaldas Jõhvi esindus mitmeid artikleid erinevates meediaväljaannetes, kus käsitleti kroonviiruse tekitatud majanduskriisi ületamiseks vajalikke toetusmeetmete kujundamist ja tutvustati Ida-Virumaa ettevõtluskeskkonda võimalikele investoritele.

Rahvusvaheline koostöö

Kui 2019. aastal õnnestus korraldada mitmeid ettevõtete kontaktreise nn idapartnerluse maadesse, siis pandeemiast tulenevat piirangut seiskasid 2020. aastal selle tegevuse peaaegu täielikult. Siiski õnnestus veebruaris korraldada ettevõtete kontaktreis Minskisse ning kevadel korraldasime virtuaalse kontaktmessi Valgevene ja Eesti ettevõtetele. Kuna tundub, et huvi selle suuna ärikontaktide vastu on jätkuvalt suur, oleme hoidnud aasta vältel kontakte sihtriikide partneritega ja teinud plaane edasiseks koostööks.

Euroopa Liit ja Ida-Virumaa

Euroopa Komisjoni Eesti esindusega sõlmitud lepingu alusel jätkas kaubanduskoda 2020. aastal **Europe Directi Jõhvi Teabekeskuse** töö korraldamist. Selle eesmärgiks on nii era- kui juriidiliste isikute nõustamine kõigis Euroopa Liitu puudutavates küsimustes ning teavitussürituste korraldamine nii laiemale üldsusele kui ka konkreetsetele sihtgruppidele. 2020. aasta olulisimaks teemaks kujunes õiglase ülemineku protsess, mille käigus ED teabekeskus kogus sisendit erinevate huvigruppide seisukohtadest ja edastas seda nii Eesti kui ka EL-vastavatele institutsioonidele. Samuti teavitasime üldsust erinevatest Euroopa Liiduga seonduvatest teemadest ning tunnustasime tublimaid EL abirahade kasutajaid. 2020. aastal osutus selles valdkonnas parimaks SA Narva Muuseum oma ekspositsiooni uuendamise ning Narva kindluse renoveerimistööde eest.

Ettevõtete tunnustamine

Tunnustamaks Ida-Virumaa tublimaid ettevõtteid, kuulutas kaubanduskoja Jõhvi esindus koos partneritega välja konkursi „Ida-Virumaa Aasta Ettevõtted 2020“, mille võitjaid tunnustati detsembris 2020. Konkursi võitjaks osutus Fortaco Estonia OÜ, kes võitis „Ida-Virumaa Aasta Äritegu 2020“ tiitli tootmise laiendamise eest oma Narva tehases. Lisaks Aasta Äriteole selgusid võitjad veel järgmistes kategooriates: Elvarem OÜ (Ida-Virumaa Aasta Väikeettevõtte), Blueray OÜ (Ida-Virumaa Aasta Turismiettevõtte), Merepargi Aparthotel OÜ (Ida-Virumaa Aasta Uustulnuk), Toila Vallavalitsus (Ida-Virumaa Aasta Ettevõtjate Söber) ja Seiklusmaa TV suvevideod (Ida-Virumaa Aasta Noorte Ettevõtlik tegu). Ettevõtete tulemusi hinnanud zürri otsusega anti 2020. aastal eripreemia väljapaistva tegevuse eest tootmise arendamisel ja töökohtade loomisel Westaqua-Invest OÜ-le, mis toodab kõrgekvaliteedilisi veepuhastus süsteeme Sillamäel ja Narvas.

Väliskaubandusdokumendid

Ida-Viru ettevõtete ekspordi toetamiseks väljastas ja kinnitas kaubanduskoja Jõhvi esindus 2020. aastal üle 800 päritolusertifikaadi või muu väliskaubandusalase dokumendi.

Tartu esindus

Tartu esinduse tegevused lisaks liikmete infopäringutele vastamisele ning nende konsulteerimisele õiguslikes ja majanduslikes küsimustes olid 2020. aastal alljärgnevad.

Üritused

Aasta jooksul korraldati 8 seminari. Kõige suurema osalejate arvuga oli tööõiguse muudatusi ja valupunkte käsitletud seminar. Jätkuvalt oli populaarne kuuest seminarist koosnev finantskoolituste tsükkel firma võtmeisikutele. Sõltuvalt korona-olukorra muutumisest aasta jooksul toimusid koolitused kas läbi interneti või hübriidseminaridena. Esinduse poolt korraldatud tasulistel koolitustel osales 2020. aastal 294 huvilist. Lisaks sellele kasutati uudse võimalusena toimunud koolituste tasulise järeelvaatamise teenust.

Eesti-Läti piiriülese koostöö projekt

Aprillis lõppes Interregi kaasrahastatud Eesti-Läti piiriülese koostöö projekt Delbi 2, mis oli suunatud Lõuna-Eesti ja Põhja-Läti ettevõtjatele. Partneriteks olid Läti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Tartu Teaduspark ja Eesti Kaubanduskoda Lätis. Projekti prioriteetseteks sektoriteks on puit, toit ja turism. Põhiliselt toimusid projekti toel ettevõtjate vastastikused kontaktreisid, samuti osaleti mõlema riigi firmade ühisstendidega Eestis ja Lätis toimunud messidel. Projekti toel toimusid iga-aastased Eesti-Läti ärifoorumid, mis sisaldasid praktilisi ettekandeid ja arutelusid ning lõppesid Livoonia auhindade üleandmisega. Nimetatud auhind antakse ühele Eesti ja ühele Läti ettevõttele, kes naaberriigi majandusse on palju panustanud.

Osalemine töögruppides

Esindus osales erinevate kohaliku ettevõtluse edendamiseks mõeldud töögruppide ja komisjonide töös, näiteks Tartu linnavalitsuse poolt koordineeritava ettevõtluse tugistruktuuride ümarlaud. Osalemine SA Tartu Ärinõuandla nõukogu töös.

Väliskaubandusdokumendid

Aasta jooksul väljastas esindus 1622 päritolusertifikaati. Võrreldes eelmise aastaga on kasv olnud ligi 12 %. Enim väljastati Tartus päritolusertifikaate Aasia suunas liikuvatele kaupadele.

Pärnu esindus

Pärnu esinduse tegevus oli 2020.a orienteeritud nii Pärnu piirkonnas kui mujal Eestis tegutsevatele ettevõtetele teenuste pakkumisele. Selleks korraldati koolitusi ja ärihommikusöök ning aidati kaasa ärikontaktide loomisele välisurgudel. Aasta erines varasematest ülemaailmse COVID-19 pandeemia tõttu, mistõttu tuli mitmed kavandatud ja töös olevad sündmused piirangute pärast ära jätta.

Seminarid ja koolitused

2020. a korraldas Pärnu esindus 10 koolitusseminari, millest sai osa 206 inimest. Seminaridest 6 toimusid auditoorselt ja 4 olid Zoomi keskkonnas toimunud veebiseminarid. Traditsiooniliselt rääkisid tunnustatud lektorid ja spetsialistid ettevõtjatele huvipakkuvatel teemadel. Kõige aktuaalsemaks osutus veebiseminar: „Töötasu hüvitis, palk, tööaja lühendamine, sundpuhkused ja koondamised eriolukorras“, kus osales 77 inimest.

Ärihommikusöögid

Kohalikus kogukonnas on saanud omamoodi kaubamärgiks meie korraldatavad ärihommikusöögid, kus ettevõtjate ja avaliku sektori esindajatega kohtuvad olulised inimesed. Möödunud aastal õnnestus läbi viia üks ärihommikusöök, kus välisminister **Urmas Reinsalu** rääkis riigi välispoliitika toest majandussidemete arendamiseks teiste riikidega ja valitsuskoalitsiooni ees seisvatest väljakutsetest.

Osalemine Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogu töös ja Tartu Ülikooli Pärnu kolledži nõukogu töös

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogus on Kaubanduskoja esindajatel juhtiv roll ja Pärnu esinduse juhataja Toomas Kuuda on nõunike kogu esimees. Tartu Ülikooli Pärnu Kolledžis ollakse ülikooliväline isikuna nõukogu liige. Nende tegevustega aidatakse kaasa kutsehariduskeskuse ja Pärnu kolledži ning ettevõtjate koostööle ja õppekavade arendamisele lähtuvalt tööandjate huvidest.

Välja antud auhinnad

Üheteistkümnendat korda Kaubanduskoja Pärnu esinduse poolt välja antava auhinna „Pärnumaa vastutustundlik ettevõtja“ pälvis 2020. aastal Estonia Spa Hotels AS ja ettevõtte juht Andrus Aljas. Auhind omistatakse ettevõttele, kelle tegevus on märkimisväärselt aidanud kaasa kohaliku kogukonna arengule ja mille majandusnäitajad on olnud stabiilselt head aastate lõikes. Estonia Spa Hotels on heaks näiteks puhke- ja taastusraviteenuste pikaajalisel arendamisel ning on sellega võitnud klientide usalduse kodu- ja välismaal. Ettevõtte on olnud kohalike turisimiettevõtete koostöö eestvedajaks Pärnu lennujaama projektis ning näidanud, et ka munitsipaalomandis olev ettevõtte võib olla innovatiivne ja majanduslikult konkurentsivõimeline.

Panus korraldamisse ja osalemise

- Võistlus „Pärnumaa parim õpilasfirma 2020“
- Pärnumaa ettevõtlusnädal
- Õpilasfirmade jõululaat „Pärnumaa jõulud 2020“
- Pärnu linna ettevõtlustoetuse komisjon

Messid

Kaubanduskoja Pärnu esinduse ülesandeks oli korraldada Eesti kaitsetööstuse ettevõtete ühisstendi ehitus ja väljapanek veebruaris Abu Dhabis toimunud mehitamata süsteemide messil UMEX 2020. Huvi meie stendi ja toodete vastu oli suur ning meil oli hea meel aidata kaasa Eesti tutvustamisele.

Väliskaubandusdokumendid

2020. aastal väljastas Pärnu esindus rekordiliselt **3820** päritolusertifikaati ja muud väliskaubandusega seotud dokumenti.

Saaremaa esindus

Saaremaa esinduse eesmärk on tagada Saaremaal ja Hiiumaal kaubanduskoja liikmete igapäevaste teenuste, konsultatsioonide, seminaride, koolituste ja väliskaubandusdokumentide kättesaadavus.

Saaremaa esindus väljastas ja kinnitas 2020. aastal 89 väliskaubandusdokumenti.

KAUBANDUSKODA KUI ETTEVÕTJATE SUHTLUSKANAL

2020. aastal korraldasime tavapärasest vähem liikmeüritusi. Märtsis välja kuulutatud eriolukorra ning sellele järgnenud avalike ürituste korraldamise piirangute tõttu pidime edasi lükkama või ära jätma kevadballi, golfiturniiri, tenniseturniiri ja kaubanduskoja 95. aastapäeva vastuvõtu.

Piirangutest hoolimata tegi juhatus otsuse anda välja kaubanduskoja aumärgid tublidele inimestele, kes on mänginud olulist rolli Eesti ettevõtluskeskkonna arendamisel. Aset leidis ka ajalooline hetk, kus esimest korda toimus aumärgi üleandmine virtuaalselt ja seda Eesti Vabariigi presidendile, Kersti Kaljulaidile.

I klassi aumärgid

Kersti Kaljulaid (Eesti Vabariigi president)

Jaak Ungerson (Nurmiko AS juhataja)

Verni Loodmaa (hotellide London, Pallas ja Sophia juhatuse esimees)

II klassi aumärgid

Toomas Kreek (Veho Baltics OÜ juhatuse liige)

Raul Puusepp (Tallinna Kaubamaja Grupp AS juhatuse liige)

Hando Sutter (Eesti Energia AS juhatuse esimees)

Jana Vanaveski (Eesti Vabariigi suursaadik Leedus)

III klassi aumärgid

Toomas Haldma (Tartu Ülikooli majandusteaduskonna professor)

Tarmo Mutso (Saksa-Balti Kaubanduskoja Eesti büroo juhataja)

Marju Männik (Eesti Kaubandus-Tööstuskoja väliskaubanduse vanemnõunik)

Tenniseturniir

Laupäeval, 22. augustil toimus Pärnus kaubanduskoja 24. Tenniseturniir. Turniiril osales kokku 20 paari, kes olid võistlustules rändkarika ja Turkish Airlines'i poolt välja pandud lennupiletite nimel.

Turniiri võitsid Daniil Starodubtsev (FFC Logistics OÜ) ja Kadri Orm (Tori Timber OÜ), II kohale mängisid end Raido Rosenfeld (Elke Mustakivi AS) ja Andres Abakanov (Ericsson Eesti AS), III koha saavutasid Meelis Karro (Balti Vara Fassaadid OÜ) ja Toomas Pöld (RRLektus AS). Lohutusturniiri võitsid Merylyn Orm (Tori Timber OÜ) ja Ott Raidla (Nasdaq Tallinn AS).

Ärihooaja avamine

29. augustil avasime Tapa sõjaväelinnakus uue ärihooaja. Endiselt kehtivate piirangute tõttu saime üritusele lubada 1000 külalist.

Ürituse toimumiskoht pakkus osalejatele palju elevust, päev oli täis toredaid tegevusi, põnevaid ekskursioone ja meeleolukaid etteasteid. Juhatuse esimees Toomas Luman andis üle kaubanduskoja aumärgid, muusikalise poole eest hoolitsesid Kaitseväge orkester ja Ott Lepland. Toimus ka traditsiooniline visiitkaardiloos, mille peaauhinna, Estraveli ja LOTi poolt välja pandud perereisi, võitis Triin Ambos ettevõttest SNT-Group Eesti OÜ.

Täname koostööpartnereid:

Silberauto, Estravel, 1. Jalaväebrigaad, Turkish Airlines, LOT, Borealis Holding, Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor, Estonia Spa, Tradehouse, Stillabunt, Taktikalise Laskmise Keskus, Saku, Nordic Hotel Forum, Dermosil, A. Le Coq, Tööinspektsioon, Salvest, Coop Pank, Cramo, Chemi-Pharm, Finnroport Pluss, Auvetech, NRWInvest.

KAUBANDUSKOJA TRÜKISED JA VÄLJUNDID

Jätkuvalt ilmusid liikmeid teavitavad ning välispartneritele suunatud väljaanded.

- 6 numbrit kaubanduskoja häälekandjat Teataja;
- 6 numbrit venekeelset häälekandjat Vestnik;
- iganädalane E-Teataja eesti keeles, üle nädala ilmuv venekeelne E-Vestnik ning kord kuus ilmuv ingliskeelne E-News;
- Igakuiselt saadeti välja „Sündumuste kalendrit“, mis tutvustab eesoleva kuu tulevaid sündmusi;
- Igakuiselt saadeti välja Enterprise Europe Network uudiskirja, kus antakse infot EEN võimaluste, koostööpakkumiste, messide ja riigihangete kohta;
- Uudiskiri Export News. 2017. aasta augustist hakkas kaubanduskoda välja andma Eesti eksportööre tutvustavat elektroonilist uudiskirja Export News. Uudiskirja eesmärk on tutvustada Eesti eksportööride tegevusi ja saavutusi rahvusvahelisel tasandil. Uudiskirja saajateks on välisriikide saatkonnad Eestis ja välismaal, Eesti riigi ja EASi välisesindused, aukonsulid, välismaised kaubanduskojad jne (kokku ca 800 kontakti).

MEEDIASUHTLUS

Kaubanduskoda on üks hinnatumaid majanduskeskkonna ja ettevõtluse teemadel seisukohtade andjaid ning meedia kasutab aktiivselt kaubanduskoja materjale avalikus ruumis kasutamiseks. Aasta alguses toimunud meediväljaannete ümberstruktureerimised vähendasid tagasihoidlikult ka kojaga seotud kajastuste arvu. Kokku mainiti kaubanduskoda 2020. aastal meedias 1001 korral. Saatsime aasta jooksul välja üle 30 pressiteate, lisaks jõudis suur arv ettevõtjate jaoks olulistest teemadest ajakirjandusse kaubanduskoja kodulehe ja uudiskirja kaudu. Aasta esimeses pooles ning aasta lõpus olid peamisteks teemadeks ettevõtjate toetamine ning viirusest tulenevad piirangud.

Meedia teavitamiseks korraldati 2 pressikonverentsi: üks ümbrikupalga küsitluse tulemuste tutvustamiseks ja teine piirikaubanduse uuringu tulemuste avalikustamiseks.

KODA TUNNUSTAB

Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabel 2020

Konkurentsivõime edetabelit korraldades tunnustab kaubanduskoda tublimaid ettevõtteid. Eesmärgiks on selgitada välja konkurentsivõimelisemad ettevõtted, pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teiste omasugustega ning hinnata Eesti ettevõtete edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on koostanud Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabelit aastast 2003. Konkursi raames koostatakse ettevõtete üldine konkurentsivõime paremusjärjestus majandusnäitajate põhjal. Arvestatakse kahe viimase aasta majandustegevuste näitajad: müügitulu, puhaskasum, omakapital, töötajate arv ning tööjõukulu. Andmete analüüsi ja edetabelite koostamise partneriks on Eesti Konjunktuuriinstituut, tehes koostööd Lausanne'i Juhtimise Arendamise Instituudiga.

Konkurentsivõime edetabeli 2020 võitjad:

- Tavid AS, konkurentsivõimelisim suurettevõte;
- Kapitel AS, konkurentsivõimelisim väike- ja keskettevõte;
- Münchhausen Productions OÜ, konkurentsivõimelisim mikroettevõte;

Konkurentsivõimelisimaid ettevõtteid valdkonniti:

- Cleveron AS, tööstus ja energeetika;
- Liviko AS, toiduainetööstus;
- Selver AS, jaekaubandus;
- Baltic Agro AS, hulgikaubandus;
- Tallink Grupp AS, transport ja logistika;
- Spacecom AS, teenindus;
- Lydia Hotell OÜ, turism ja toitlustus;
- Merko Ehitus AS, ehitus;
- Kapitel AS, kinnisvara;
- Tavid AS, finantsvahendus;
- Telia Eesti AS, side, kommunikatsioon ja IT;
- Tornator Eesti OÜ, põllumajandus, kalandus ja metsandus;
- Systemtest OÜ, arhitektuur ja projekteerimine.

Kokku osales edetabelites 1418 ettevõtet. Valdkondlikes edetabelites osales ettevõtteid järgmiselt: tööstus- ja energeetika 403, toiduainetööstus 41, jaekaubandus 79, hulgikaubandus 273, turism ja toitlustus 31, kinnisvara 29, transport- ja logistika 95, projekteerimine ja arhitektuur 26, ehitus 111, side, kommunikatsioon ja it 74, põllumajandus, kalandus ja metsandus 22, finantsvahendus 37 ja teenindus 195. Suurettevõtete edetabelis oli kokku 147 ettevõtet, väike- ja keskettevõtete edetabelis 855 ja mikroettevõtete edetabelis 416.

Kui tavapäraselt oleme palunud valdkondlikke võitjad pidulikule õhtusöögile, siis sel korral viisime autasud ettevõtetesse kohapeale.

Konkurentsivõimelisimaid ettevõtteid suuruse põhjal tunnustati sellel aastal väga piiratud oludes PROTO Avastuskeskuses, kõikidel huvilistel oli võimalik ülekannet jälgida online Delfi portaalis või Facebookis.

Aasta ettevõtte 2020

Koos Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse ja Tööandjate Keskliidu konkursi Ettevõtlus Auhind parimatega kandideerisid Konkurentsivõime Edetabeli parimad tiitlile aasta ettevõtte 2020. Aasta ettevõtte tiitli pälvis enam kui 800 töötajaga IT-ettevõtte Nortal AS.

Aasta ettevõtte valis esinduslik žürii, kuhu kuulusid: Estonian Cell AS juhatuse liige, Aasta Ettevõtte 2019 võitja Siiri Lahe, väliskaubandus- ja infotehnoloogiaminister Raul Siem, Eesti Panga president Madis Müller, Rektorite Nõukogu juhatuse esimees Mait Klaassen, Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor Mait Palts, Eesti Tööandjate Keskliidu juht Arto Aas, EASi juhatuse esimees Peeter Raudsepp, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi tegevjuht Kristiina Esop ja Roche Eesti OÜ tegevjuht Kadri Mägi-Lehtsi.

Eesti parimate ettevõtete tunnustamise pidulikku galat korraldavad Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Eesti Tööandjate Keskliit. Konkursi kohta leiab täiendavat infot kodulehelt: www.ettevotluskonkurss.ee

Noore ettevõtja preemia

Juba viiendat aastat järjest valisid kaubanduskoda ja Swedbank välja noore ettevõtja preemia saaja. Aasta noore ettevõtja tiitli pälvis 29-aastane asjade interneti ja autonoomsete süsteemide arendusettevõtte Krakul OÜ kaasasutaja ja tegevjuht Jaan Hendrik Murumets. Üleandmine toimus pidulikult Eesti Parimad Ettevõtted pidulikult auhinnagalal, 8. oktoobril 2020.

Kandideerida saavad kõik kuni 35-aastased Eestis registreeritud ettevõtte omanikud ja/või juhid, kelle tegevus on olnud silmapaistev, kes kasutanud oma ettevõtluses innovaatilisi lahendusi ja juba ekspordib või plaanib seda tegema hakata. 2020. aastal kandideeris preemiaale 26 ettevõtlikku noort, kelle hulgast valis võitja välja žürii.

Žüriis osalesid kaubandus-tööstuskoja peadirektor Mait Palts, Swedbanki äripanganduse osakonna juht Aira Nigul-Lepp, Eesti Vabariigi presidendi majandusnõunik Heido Vitsur, Estraveli tegevjuht Anne Samlik ning eelmise aasta noore ettevõtja preemia laureaat ja ettevõtte Ampler Bikes juht Ardo Kaurit.

Swedbank ASi välja pandud 5000 euro suurune preemia anti välja juba kuuendat korda. Konkurssi korraldavad Eesti Kaubandus-Tööstuskoda ja Swedbank AS ning algatust toetab president Kersti Kaljulaid.

Raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud bilanss

(eurodes)	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
AKTIVA			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	2	1 903 482	1 811 326
Lühiajalised finantsinvesteeringud	3	2 102 000	1 601 999
Nõuded ostjate vastu		60 479	95 471
Mitmesugused nõuded		23 131	17 206
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	4	109 874	163 542
Käibevara kokku		4 198 966	3 689 544
Põhivara			
Materiaalne põhivara			
Maa ja ehitised	6	613 648	722 296
Masinad ja seadmed	6	22 474	18 513
Materiaalne põhivara kokku		636 122	740 809
Immateriaalne põhivara	7	21 974	8 855
Põhivara kokku		658 096	749 664
AKTIVA KOKKU		4 857 062	4 439 208
PASSIVA			
Lühiajalised kohustused			
Ostjate ettemaksed	9	227 831	257 147
Võlad tarnijatele		64 509	14 095
Mitmesugused võlad	9	386 396	427 395
Maksuvõlad	10	123 916	103 610
Viitvõlad			
Võlad töötajatele	9	58 268	43 609
Muud viitvõlad	9	612 338	426 177
Viitvõlad kokku		670 606	469 786
Lühiajalised kohustused kokku		1 473 258	1 272 033
Netovara			
Reservid	11	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem		2 688 550	2 552 418
Aruandeaasta tulem		216 629	136 132
Netovara kokku	11	3 383 804	3 167 175
PASSIVA KOKKU		4 857 062	4 439 208

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Konsolideeritud tulude ja kulude aruanne

(eurodes)	Lisa	2020	2019
TULUD			
Müügitulu	13	967 856	897 724
Liikme- ja sisseastumismaksud	14	965 268	949 758
Muud tegevustulud	15	244 117	343 426
Tulud kokku		2 177 241	2 190 908
KULUD			
Mitmesugused tegevuskulud	16	545 040	686 074
Tööjõu kulu	17	1 299 765	1 244 295
a) palgakulud		971 902	929 985
b) sotsiaalmaksud		327 863	314 310
Kulum	6,7	129 594	133 712
Kulud kokku		1 974 399	2 064 081
PÕHITEGEVUSE TULEM		202 842	126 827
FINANTSTULUD ja -KULUD			
Intressitulud		13 787	9 305
Kokku finantstulud ja -kulud		13 787	9 305
ARUANDEAASTA TULEM		216 629	136 132
ARUANDEAASTA TULEM KOKKU		216 629	136 132

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

(eurodes)	Lisa	2020	2019
I. RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST			
1.1. Põhitegevuse tulem		202 842	126 827
1.2. Korrigeerimised		129 594	133 712
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	6,7	129 594	133 712
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		82 735	-51 896
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus		201 225	61 565
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU		616 396	270 208
II. RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST			
2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	6,7	-38 026	-16 482
2.2. Laekunud intressid		13 787	9 305
2.3. Lühiajaline finantsinvesteering	3	-500 001	-254 999
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		-524 240	-262 176
RAHAVOOD KOKKU		92 156	8 032
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	2	1 811 326	1 803 294
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS		92 156	8 032
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	2	1 903 482	1 811 326

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23.04.2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Reservid	Akumuleeritud tulem	Kokku
Saldo 31.12.2018	478 625	2 552 418	3 031 043
Aruandeperioodi tulem	0	136 132	136 132
Saldo 31.12.2019	478 625	2 688 550	3 167 175
Aruandeperioodi tulem	0	216 629	216 629
Saldo 31.12.2020	478 625	2 905 179	3 383 804

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

23.04.2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused

31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta kohta koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti finantsaruandluse standardist, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (kaubanduskoda) on oma põhikirja järgi vabatahtliku liikmelisuse alusel Eesti Vabariigis kehtestatud korras registreeritud juriidilisi ja üksikisikuid ühendav mittetulundusühing. Kaubanduskoja põhikirjaline eesmärk ei ole oma liikmetele ainelise tulu saamine ja jaotamine. Kaubanduskoda kasutab oma tulusid üksnes ühingu põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.

Kaubanduskoja juhatus otsustas 16.03.2007 soetada 64,7% Eesti Konjunktuuriinstituudi AS (EKI) aktsiatest. Seisuga 31.12.2020 kuulus kaubanduskojale 100% EKI aktsiatest.

Kasumiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr. 1 alusel.

Konsolideerimisgruppi kuuluvad juriidilised isikud kasutavad olulises osas ühtseid arvestuspõhimõtteid. Arvestuspõhimõtteid rakendatakse järjepidevalt kõigi aruandes esitatud perioodide kohta.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja arvestusvaluutaks on euro. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes.

Konsolideerimise põhimõtted

Tütarettevõtte

Tütarettevõtteks loetakse sellist ettevõtet, milles kaubanduskoda omab rohkem kui 50% hääleõiguslikest aktsiatest, on muul moel võimeline valitsema tema tegevus- ja finantspoliitikat lepingu või kokkuleppe alusel või kui kaubanduskojal on õigus nimetada või tagasi kutsuda enamust tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetest. Tütarettevõtte raamatupidamisaruanded lülitatakse konsolideeritud aruandesse alates valitsemise tekkimise hetkest kuni valitsemise lõppemiseni.

Konsolideerimine

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõik EKI finantsnäitajad. Kaubanduskoja ja EKI omavahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Kaubanduskoja konsolideerimata aruannetes, mis on esitatud konsolideeritud aastaaruande lisades, kajastatakse investering tütarettevõttesse soetusmaksumuses.

23. 04. 2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Finantsvara ja -kohustised

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustusteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustisi.

Finantsvara ja -kohustised võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või -kohustise eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Finantskohustised kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvara eemaldatakse bilansist, kui konsolideerimisgrupi liige kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustis eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, st päeval, mil konsolideerimisgrupi liige saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdud finantsvara üle.

Raha ja raha lähendid

Raha ning raha lähendina kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoivuseid ning lühiajalisi (üldjuhul alla 3 kuulise lunastusajajaga) pangadeposiite.

Lühiajalised finantsinvesteeringud

Lühiajalised finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja teistesse väärtpaberitesse on bilansis hinnatud, lähtudes nende õiglasest väärtusest. Õiglase väärtuse hindamisel on aluseks finantsinvesteeringu turuväärtus aruandekuupäeval. Juhtudel, kui õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, on lühiajalised finantsinvesteeringud kajastatud bilansis soetusmaksumuses.

Nõuded ostjate vastu

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud tegevuskuludes. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

Materiaalne põhivara

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 1 000 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle

soetusmaksumuselt maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponendi kasulikule elueale.

Koda kasutab materiaalse põhivara amortiseerimisel lineaarset meetodit.

Materiaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	12,5–20 aastat
Masinad ja seadmed	3–5 aastat
Muu materiaalne põhivara	3–5 aastat

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid parendustöid, mis vastavad põhivara kajastamise kriteeriumitele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Muud kulutused, mis pigem säilitavad põhivara võimet luua majanduslikku kasu, kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algsest arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsioonimäärad lähtuvad vara kasulikust elueast ning immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Immateriaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Immateriaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Tarkvara	3 aastat

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

23.04.2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Rendiarvestus

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

Ettevõtte kui rentnik

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Ettevõtte tulumaks

Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt. Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80 väljamakstavalt netosummalt. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäärana 14/86. Seda soodsamat maksumäärana saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta. Teatud tingimustel on võimalik saadud dividende jaotada edasi ilma täiendava tulumaksukuluta.

Dividendide väljamaksmisega kaasnevad ettevõtte tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval. Maksustamisüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksuarvestuslike ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumist dividendide väljamaksmisel.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel dividendidena, on toodud aastaaruande lisas 12.

Kaubanduskoda ei jaota oma liikmete vahel tulemit.
Tütarettevõtte EKI saab vajadusel dividende jaotada.

Põhitegevuse tulud

Liikmemaksud kajastatakse tuluna perioodil, mille eest need tasuti.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Dividenditulu kajastatakse vastava nõudeõiguse tekkimisel.

23.04.2021

Signature / allkirjastatud
KPMG, Tallinn

Projektiarvestus

Rahvusvaheliste projektide puhul ei kajastata makstud summasid oma kuluna ega saadud summasid oma tuluna, vaid neid kajastatakse vastavalt nõude ja kohustusena. Tulude ja kulude aruandes kajastatakse vajadusel ainult vahendamisest teenitud netotulu või tekkinud netokulu.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimiseks nimetatakse Euroopa Liidu toetusfondide jt ettemakseid, mille tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud. Sihtfinantseerimist eristavad muust abist asjaolud, et selle rahalist väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta ning selle saamine on seotud teatud tingimustele vastamisega.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel ja sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil – põhitegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud põhitegevuse tulemit elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuste saldode muutused.

Investeeringis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Seotud osapooled

Osapooled on seotud, kui ühel osapooltel on valitsev mõju teise osapoole üle või oluline mõju teise osapoole äriliste otsustele.

Aastaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- omanikke;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (sh teised tütarettevõtted);
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peamisteks seotud osapoolteks on juhatusega seotud ettevõtted, mis on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed.

Aruandekuupäeva järgsed sündmused

Raamatupidamise aastaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansi kuupäeva 31. detsember 2020 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasemal perioodil toimunud tehingutega. Vt. lisa 20.

Lisa 2. Raha ja pangakontod
(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Sularaha kassas	1 082	936
Pangakontod	1 612 400	1 020 390
Tähtajaline hoius	290 000	790 000
Raha ja pangakonto kokku	1 903 482	1 811 326

Tähtajaliste hoiuste koosseisus on kajastatud erinevad lühiajalised deposiidid tähtajaga kuni 3 kuud ja intressimääraga 0,01%.

Lisa 3. Lühiajalised finantsinvesteeringud
(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
LHV pank	520 000	520 000
Luminor pank	500 000	499 999
Coop pank	900 000	400 000
Swedbank (EKI)	150 000	150 000
Swedbank (Kodal)	32 000	32 000
Kokku	2 102 000	1 601 999

liik	Pank	summa	tähtaeg	intress
Tähtajaline hoius	LHV	520 000	15.10.2021	0,10%
Tähtajaline hoius	Coop	400 000	15.08.2021	1,10%
Tähtajaline hoius	Coop	500 000	05.03.2023	1,30%
Tähtajaline hoius	Luminor	500 000	04.08.2021	0,32%
Tähtajaline hoius	Swedbank	50 000	10.04.2021	0,01%
Tähtajaline hoius	Swedbank	50 000	10.05.2021	0,01%
Tähtajaline hoius	Swedbank	50 000	10.06.2021	0,01%
Tähtajaline hoius	Swedbank	32 000	04.10.2021	0,01%

Finantsinvesteeringutelt teenitud netotulu summa moodustas 2020. aastal 13 787 eurot (2019: 9 305 eurot).

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23.04.2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Lisa 4. Ettemakstud tulevaste perioodide kulud
(eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Kindlustuse maksed	1 092	1 155
Reklaami, kirjastuse jm. ettemaksed	15 742	10 775
Messide ja visiitide ettemaksed	93 040	151 586
Käibemaksu ettemaks	0	0
Täiendav lapsepuhkuse tasu	0	26
Kokku	109 874	163 542

Lisa 5. Pikaajalised finantsinvesteeringud
(eurodes)

Eesti Konjukturiinstituut AS

Asukoht - Eesti Vabariik

Põhitegevusala – Teadus- ja arendustegevus sotsiaal- ja humanitaarteaduste vallas

Aktsiate arv 31.12.2019		4080
Aktsiate arv 31.12.2020		4080
Osalus 31.12.2019		100%
Osalus 31.12.2020		100%
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2019		133 461
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2020		133 461
Omakapital seisuga	31.12.2020	31.12.2019
Aktsiakapital	26 112	26 112
Reservkapital	2 612	2 612
Eelmiste perioodide jaotamata kasum	74 363	72 454
Aruandeaasta kasum	1 127	1 909
Omakapital kokku	104 214	103 087
Osalus tütarettevõtte omakapitalis	100%	100%
Kojale kuuluv osa omakapitalist	104 214	103 087
Bilansiline väärtus kapitaliosaluse meetodil (lisa 18)	104 214	103 087

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23.04.2021

Signature / allkirjastatud
KPMG, Tallinn

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23.04.2021

Signature / allkirjastatud
KPMG, Tallinn

Lisa 6. Materiaalse põhivara liikumine
(eurodes)

	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne pv	KOKKU
Soetusmaksumus				
Soetusmaksumus 31.12.19.	2 333 908	140 609	70 950	2 545 467
Soetamine	0	16 886	0	16 886
Mahakandmine	0	-40 717	-13 953	-54 670
Soetusmaksumus 31.12.20.	2 333 908	116 778	56 997	2 507 683
Amortisatsioonikulu				
Amortisatsioonikulu 31.12.19.	1 611 612	122 096	70 950	1 804 658
Amortisatsioonikulu	108 648	12 925	0	121 573
Mahakantud kulum	0	-40 717	-13 953	-54 670
Amortisatsioonikulu 31.12.20.	1 720 260	94 304	56 997	1 871 561
Jääkväärtus				
Jääkväärtus 31.12.19.	722 296	18 513	0	740 809
Jääkväärtus 31.12.20.	613 648	22 474	0	636 122

Lisa 7. Immateriaalne põhivara
(eurodes)

	Tarkvara	KOKKU
Soetusmaksumus		
Soetusmaksumus 31.12.19.	130 112	130 112
Soetamine	21 140	21 140
Mahakandmine	-4 513	-4 513
Soetusmaksumus 31.12.20.	146 739	146 739
Amortisatsioonikulu		
Amortisatsioonikulu 31.12.19.	121 257	121 257
Amortisatsioonikulu	8 021	8 021
Mahakantud kulum	-4 513	-4 513
Amortisatsioonikulu 31.12.20.	124 765	124 765
Jääkväärtus		
Jääkväärtus 31.12.19	8 855	8 855
Jääkväärtus 31.12.20.	21 974	21 974

Lisa 8. Kasutusrent (eurodes)

Ettevõtte kui rentnik

2020. aastal moodustasid masinate ja seadmete kasutusrendimaksed 17 683 eurot (2019: 20 846 eurot).

Koja esinduste rendimakseid on tasutud kogusummas 6 422 eurot (2019: 6 512 eurot). Tartu esindus 913 eurot (2019: 913 eurot), Pärnu esindus 2 585 eurot (2019: 2 820 eurot), Jõhvi esindus 1 244 eurot (2019: 1 099 eurot), Kuressaare esindus 1 680 eurot (2019: 1 680 eurot). EKI ruumide rendimakseid on tasutud summas 34 962 eurot (2019: 34 962 eurot). Kokku tasuti rendimakseid 2020. aastal 41 384 eurot (2019: 41 474 eurot) (vt. Lisa 16). Valdava osa ruumide rendilepinguid saab lõpetada 2–3 kuu etteteatamise ajaga.

Lisa 9. Lühiajalised kohustised (eurodes)

Ostjate ettemaksed:

	31.12.2020	31.12.2019
Liikmemaksude ettemaksed	22 241	17 055
Muud ettemaksed	10 015	0
Uuring	195 575	240 092
Kokku	227 831	257 147

Mitmesugused võlad

	31.12.2020	31.12.2019
Arbitraažikohtu vahendid*	385 078	426 077
Dispasöörivate vahendid**	1 318	1 318
Kokku	386 396	427 395

*Arbitraažikohus lahendab lepingulistest ja teistest tsiviilõiguslikest suhetest, sealhulgas väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi. Arbitraažikohtu vahendite all kajastatakse summat, mille kasutamine toimub arbitraažikohtu nõukogu otsusel muuhulgas arbitraažikohtu nõukogu liikmete tegevuse kompenseerimiseks arbitraažikohtu juhtimisel (sh osalemise eest arbitraažikohtu nõukogu istungitel), ning arbitraažikohtu kulude katmiseks arbitraažimenetluse arendamisel ja suhtlemisel teiste alaliste tegutsevate arbitraažikohtutega ning muude kulude katmiseks.

**Kaubandusliku meresõidu üldvariid kvalifitseerivad ja kahju jaotamise arvestust koostavad koja juurde kuuluvad dispasöörid.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23.04.2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

43

Võlad töötajatele:

	31.12.2020	31.12.2019
Puhkusereservi kohustus	58 043	43 459
Võlad töötajatele	225	150
Kokku	58 268	43 609

Muud viitvõlad:

	31.12.2020	31.12.2019
Läbiarveldused	609 853	423 473
Eurocardi tehingud	2 485	900
Võlgnevus aruandvatele isikutele	0	1 804
Kokku	612 338	426 177

Läbiarvelduste (lühiajalised võlad ja saadud ettemaksed peamiselt erinevate projektide läbiviimisel) summa 609 853 eurot moodustub erinevate pooleliolevate projektide summast (sh Enterprise Europe Network summas 99 484 eurot, LEF Network to China 59 810 eurot, AÜE messid 33 082 eurot, Euremnex 116 916 eurot, Tourban 54 437 eurot, Inbets 67 994 eurot, Qualify 51 942 eurot, Arengukoostöö 89 340 eurot, Kevadboll 7 324 eurot, jm 29 524 eurot).

Lisa 10. Maksukohustused (eurodes)

	31.12.2020	31.12.2019
Maksuliik		
Sotsiaalmaks	55 908	55 250
Üksikisiku tulumaks	31 807	30 805
Töötuskindlustusmaks	3 678	3 693
Kohustuslik kogumispension	2668	2662
Erisoodustuste tulumaks	292	411
Käibemaks	29 563	10 789
Kokku	123 916	103 610

Lisa 11. Netovara (eurodes)

Vastavalt juhatuse poolt kinnitatud strateegiale on varasematel perioodidel moodustatud reservid summas 478 625 eurot (2019: 478 625 eurot). Reserve ja reservfondi kasutamine toimub juhatuse otsusega põhikirjaliste tegevuste katteks. Seisuga 31.12.2020 moodustab netovara kokku 3 383 804 eurot (2019: 3 167 175 eurot).

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Lisa 12. Tingimuslikud kohustised (eurodes)

Tulumaks

EKI jaotamata kasum seisuga 31.12.2020 moodustas 75 490 eurot (2019: 74 363 eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 15 098 eurot (2019: 14 873 eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 60 392 eurot (2019: 59 490 eurot).

Tingimusliku tulumaksukohustise arvutamisel on lähtutud maksumäärast 20%, kuna EKI pole viimasel kolmel aastal dividende jaotanud ja soodusmaksumäära seetõttu kasutada ei saa.

Lisa 13. Müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade lõikes (eurodes)

Müügitulu:

	2020	2019
Kontaktteenused	2 466	13 541
Väliskaubandusteenused	306 278	222 960
Kirjastus- ja reklaamteenused	17 532	28 233
Regionaalsete esinduste teenused	172 982	137 618
Liikmeüritused	20 404	46 169
Juriidilised teenused	19 675	11 345
Saalide üürimise teenused	3 086	3 437
Muud teenused	2 275	4 775
EKI uuringud	423 158	429 646
Kokku	967 856	897 724

Müügitulu jaguneb geograafiliste piirkondade lõikes järgnevalt:

	2020	2019
Eesti	837 130	747 670
Euroopa Liit	115 828	133 563
Muud	14 898	16 491
Kokku	967 856	897 724

Aruandeaastal osutati teenuseid liikmetele 479 410 euro ning 2019. aastal 367 280 euro eest.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23.04.2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Lisa 14. Liikme- ja sisseastumismaksud

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete poolt tasutud liikmemaksud on toodud lisas 19. (eurodes)

	2020	2019
Sisseastumismaks	9 210	10 380
Liikmemaks	956 058	939 378
Kokku	965 268	949 758

Kaubanduskoja liikmeskonda kuulus seisuga 31.12.2020 3 458 juriidilisest isikust liiget ning seisuga 31.12.2019 3 361 juriidilisest isikust liiget.

Lisa 15. Muud tegevustulud

Muud tegevustulud moodustuvad summas 244 117 eurot 62 erineva sisuga ja mahuga projektide läbiviimisest (2019: 343 426 eurot).

Lisa 16. Mitmesugused tegevuskulud

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete kaudu ostud on toodud lisas 19. (eurodes)

	Lisa	2 020	2 019
Kaubanduskoja "Teataja"		52 233	49 993
IT kulu		67 412	53 350
Trükiste kulu		19 180	27 006
Projektikulud		76 430	145 656
Komanderingukulu		638	9 081
Side- ja postikulu		14 949	15 007
Kantseleikulu		12 578	11 172
Majanduskulu		31 152	33 047
Remondikulu		17 327	47 236
Transpordikulu		43 417	50 810
Rahvusvaheliste organisats. liikmemaks		24 447	22 944
Ruumide rent	8	41 384	41 474
Muud kulud		95 772	122 831
Käibemaksu proportsiooni arvestuskulu		48 121	56 467
Kokku mitmesugused tegevuskulud		545 040	686 074

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Lisa 17. Tööjõukulud

Kaubanduskoja keskmine töötajate arv 2020. aastal oli 34 (2019: 34) sh TL alusel töötavaid isikuid oli 32 (2019: 32) ning VÕS lepingu alusel töötavaid isikuid oli 2 (2019:2) ning tütarettevõttes Eesti Konjunkturiinstituut AS (EKI) 17 töötajat (2019: 19), sh TL alusel töötavaid isikuid oli 17 (2019: 19) ning VÕS lepingute alusel töötavaid isikuid ei olnud.

2020. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 299 765 eurot (2019: 1 244 295 eurot).

Lisa 18. Kaubanduskoja konsolideerimata finantsinformatsioon

Emaettevõtte põhiaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata bilanss

(eurodes)	31.12.2020	31.12.2019
AKTIVA		
Käibevara		
Raha ja pangakontod	1 719 940	1 612 725
Lühiajalised finantsinvesteeringud	1 952 000	1 451 999
Nõuded ostjate vastu	58 495	64 274
Mitmesugused nõuded	23 131	17 206
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	109 874	163 542
Käibevara kokku	3 863 440	3 309 746
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Tütarettevõtte aktsiad	133 461	133 461
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku	133 461	133 461
Materiaalne põhivara		
Maa ja ehitised	613 648	722 296
Masinad ja seadmed	22 474	18 513
Materiaalne põhivara kokku	636 122	740 809
Immateriaalne põhivara	21 974	8 855
Põhivara kokku	791 557	883 125
AKTIVA KOKKU	4 654 997	4 192 871
PASSIVA		
Lühiajalised kohustused		
Ostjate ettemaksed	32 256	17 055
Võlad tarnijatele	63 206	10 588
Mitmesugused võlad	386 396	427 395
Maksuvõlad	105 637	84 267
Viitvõlad		
Võlad töötajatele	42 113	29 840
Muud viitvõlad	612 338	426 177
Viitvõlad kokku	654 451	456 017
Lühiajalised kohustused kokku	1 241 946	995 322
Netovara		
Reservid	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	2 718 924	2 584 701
Aruandeaasta tulem	215 502	134 223
Netovara kokku	3 413 051	3 197 549
PASSIVA KOKKU	4 654 997	4 192 871

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23.04.2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata tulude-kulude aruanne

(eurodes)	2020	2019
TULUD		
Müügitulu	531 710	445 119
Liikme- ja sisseastumismaksud	965 268	949 758
Muud tegevustulud	244 117	343 426
Tulud kokku	1 741 095	1 738 303
KULUD		
Mitmesugused tegevuskulud	468 780	607 625
Tööjõu kulu	940 972	871 907
a) palgakulud	703 694	651 591
b) sotsiaalmaksud	237 278	220 316
Kulum	129 594	133 712
Kulud kokku	1 539 346	1 613 244
PÕHITEGEVUSE TULEM	201 749	125 059
FINANTSTULUD ja -KULUD		
Intressitulud	13 753	9 164
Kokku finantstulud ja -kulud	13 753	9 164
ARUANDEAASTA TULEM	215 502	134 223

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata rahavoogude aruanne

[eurodes]	2020	2019
I RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST		
1.1. Põhitegevuse tulem	201 749	125 059
1.2. Korrigeerimised	129 594	133 712
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	129 594	133 712
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	53 522	-41 380
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	246 624	48 841
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU	631 489	266 232
II RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		
2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	-38 026	-16 482
2.2. Laekunud intressid	13 753	9 164
2.3. Lühiajaline finantsinvesteering	-500 001	-254 999
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-524 274	-262 317
RAHAVOOD KOKKU	107 215	3 915
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	1 612 725	1 608 810
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	107 215	3 915
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	1 719 940	1 612 725

Initialed for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkirjastatud
KPMG, Tallinn

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata netovara aruanne

(eurodes)

	Reservid	Akumuleeritud tulem	KOKKU
Saldo 31.12.2018	478 625	2 584 701	3 063 326
Aruandeperioodi tulem	0	134 223	134 223
Saldo 31.12.2019	478 625	2 718 924	3 197 549
Aruandeperioodi tulem	0	215 502	215 502
Saldo 31.12.2020	478 625	2 934 426	3 413 051
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste			
- bilansiline väärtus			-133 461
- bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil			104 214
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2020			3 383 804
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2019			3 167 175

Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega

Juhatuse liikmeid 2020. aastal ja 2019. aastal ei tasustatud.

Tegevjuhtkonnas on 6 liiget ning tegevjuhtkonnale arvestatud tasude suurus 2020. aastal oli 311 626 eurot (2019: 297 715 eurot).

Juhatuse liikmete kaudu seotud ostud eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	2020	2019
Chemi-Pharm OÜ	Ruth Oltjer	1 819	954
Eesti Energia AS	Väino Kaldoja	22 424	23 293
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägus	64	870
Nordic Contractors AS	Toomas Luman	0	7
Lydia Hotell OÜ	Neinar Seli	1 761	575
Salvest AS	Veljo Ipits	292	0
Kokku		26 360	25 699

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtted on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed ning antud ettevõtted tasuvad liikmemaksu ning ostavad muid teenuseid.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Juhatuse liikmete kaudu seotud müügid eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	liikmemaks 2020	liikmemaks 2019	muu 2020	muu 2019
Nordecon AS	Toomas Luman	950	950	0	615
Nordic Contractors AS	Toomas Luman	315	315	8 869	8 853
Arealis AS	Toomas Luman	270	270	0	1 641
NG Investeeringud AS	Andres Järving	220	220	0	0
Baltika AS	Meelis Milder	625	625	29	170
Silberauto AS	Väino Kaldoja	1 830	1 830	304	7 000
Silwi Autoehitus AS	Väino Kaldoja	315	315	0	0
Eesti Energia AS	Väino Kaldoja	7 193	7 193	0	16 877
Tarfurgo OÜ	Väino Kaldoja	315	315	0	0
Sangar AS	Gunnar Kraft	625	625	119	126
Mivar AS	Gunnar Kraft	440	440	0	0
Tallinna Kaubamaja Grupp AS	Gunnar Kraft	2 200	2 200	0	95
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	625	625	0	20
Astri AS	Eve Toots	315	345	0	60
Tahe Outdoors OÜ	Janek Pohla	625	655	39	0
Tahe Kayaks OÜ	Janek Pohla	440	440	0	565
Matek AS	Sven Mats	440	625	0	3 530
Salvest AS	Veljo Ipits	625	625	2 451	3 795
Chemi-Pharm AS	Ruth Oltjer	440	440	0	2 820
Cybernetica AS	Oliver Väärtnõu	625	625	99	3 819
Baltic Workboats AS	Oliver Väärtnõu	625	315	720	559
Kapitel AS	Robert Kitt	270	270	0	0
Standard AS	Enn Veskimägi	625	625	2 353	2 582
Eesti Raudtee AS	Enn Veskimägi	1 830	1 830	89	1 581
Eesti Mööblitootjate Liit MTÜ	Enn Veskimägi	220	220	0	0
Estiko AS	Neinar Seli	270	270	29	3 520
Estiko-Plastar AS	Neinar Seli	625	625	0	985
Lydia Hotell OÜ	Neinar Seli	0	345	0	0
Kokku		23 898	24 178	15 101	59 213

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Lisa 20. Aruandekuupäeva järgsed sündmused

12. märtsil 2020 kuulutas valitsus esimest korda taasiseseisvunud Eestis välja eriolukorra. Eriolukord asendus 18. mail 2020 tervishoiualase hädaolukorraga ning 9. juunil 2020 viis terviseamet valmisoleku taseme hädaolukorra ohu faasi. Eriolukorra väljakuulutamisest alates on kogu Eesti elanud koos COVID – 19 levikuga. Kõik on pidanud oma töökorralduse üle vaatama ja vastavalt vajadusele muutma.

29.01.2021 kinnitas valitsus uue koroonaviiruse leviku tõkestamise piirangute korralduse. Harjumaal ja Ida-Virumaal hakkasid uuendatud piirangud kehtima esmaspäevast, 1. veebruarist ning ülejäänud Eesti maakondades kolmapäevast, 3. veebruarist. Kuna koroonaviiruse levik ja haigestumuse intensiivsus on kogu riigis väga ulatuslik, ühtlustatakse üle-eestilised piirangud. 09.03.21. valitsuse korraldusega kehtestati haiguse leviku tõkestamiseks täiendavad meetmed ja piiranguid.

Kaubanduskoja töökorraldust on alates 2020 aasta märtsist vastavalt olukorrale muudetud. Enamus töötajatest töötavad kodukontorites. Koda on füüsiliselt avatud tööpäevadel graafikuga, et väljastada päritolusertifikaate jm tõendamist vajavaid dokumente. Rakendatud on inimeste füüsilist kontakti piiravaid meetmeid ning kasutusele on võetud desinfitseerimisvahendid ja maskid (sh klientidele, kes kaubanduskoda külastavad).

Füüsilist kohalolu nõudvad seminarid ja koolitused on peatunud. Virtuaaltegevused jätkuvad, ent oluliselt väiksemas mahus. Seoses ülepiiriliste liikumis- ja reisi piirangutega on peatunud kõik töötajate komandeeringud erinevate projektide sihtriikidesse.

Samas on eriolukorra algusest suurenenud juriidiliste ja muude konsultatsioonide maht ning samuti oleme suurendanud kommunikatsioonitegevuste mahtu, et viia oluline info nii eesti kui vene ja inglise keeles meie liikmeteni. Samuti on aktiivne kaasaraäkimine majanduspoliitilistel teemadel sh majanduse abimeetmete väljatöötamisel. Suhtlus avaliku sektori esindajatega on tihenenu.

Liikmete värbamine ning samuti uute liikmete liitumine Kaubanduskojaga on jätkunud. Kaubanduskoja regionaalsete esinduste töö on jätkunud tavapäraselt (võimalusel kodukontorist ja piirates isikute füüsilisi kontakte).

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

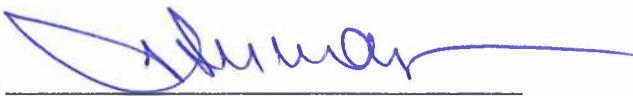
23. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Juhatuses allkirjad 2020. aasta majandusaasta aruandele

Koja Juhatus on majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest ning audiitori järeldusotsusest, läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Toomas Luman	juhatuse esimees	
Väino Kaldoja	juhatuse aseesimees	_____
Gunnar Kraft	juhatuse aseesimees	_____
Andres Järving	juhatuse liige	_____
Veljo Ipits	juhatuse liige	_____
Robert Kitt	juhatuse liige	_____
Sven Mats	juhatuse liige	_____
Meelis Milder	juhatuse liige	_____
Feliks Mägi	juhatuse liige	_____
Ruth Otljer	juhatuse liige	_____
Janek Pohla	juhatuse liige	_____
Neinar Seli	juhatuse liige	_____
Eve Toots	juhatuse liige	_____
Enn Veskimägi	juhatuse liige	_____
Oliver Väärtnõu	juhatuse liige	_____

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda üldkoosolekule

Arvamus

Oleme auditeerinud MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (kontsern) konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab konsolideeritud bilanssi seisuga 31. detsember 2020, konsolideeritud tulude ja kulude aruannet, konsolideeritud rahavoogude aruannet ja konsolideeritud netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muud selgitavat informatsiooni.

Meie arvates kajastab lehekülgedel 31 kuni 53 esitatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt kontserni konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei sisalda konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei esita selle kohta mitte mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga on meil kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seejuures, kas see lahkneb oluliselt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandest või teadmistest, mille auditi käigus omandasime, või kas see näib olevat muul viisil oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme oma töö alusel järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, siis oleme kohustatud sellest asjaolust teavitama. Meil ei ole sellega seoses millestki teavitada.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, ja sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks,

et oleks võimalik koostada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama, kas kontsern suudab oma tegevust jätkata, esitama infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta, kui see on asjakohane, ja kasutama arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatses kontserni likvideerida või selle tegevuse lõpetada või kui tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad kontserni finantsaruandlusprotsessi järelevalve eest.

Vandeauditori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise esinemisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) teostatud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Rahvusvaheliste auditeerimise standardite (Eesti) kohase auditi käigus kasutame kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi vältel. Lisaks:

- teeme kindlaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid ja hindame neid, kavandame riskidele vastavad auditiprotseduurid ja teostame neid ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, informatsiooni tahtlikku esitamata jätmist või vääresitust või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi jaoks asjakohasest sisekontrollist, et kavandada antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust kontserni sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna raamatupidamishinnangute ja nende kohta avalikustatud informatsiooni põhjendatust;
- teeme järelduse selle kohta, kas arvestuses tegevuse jätkuvuse alusprintsipi kasutamine juhtkonna poolt on asjakohane ja kas hangitud auditi tõendusmaterjali põhjal esineb sündmustest või tingimustest tulenevat olulist ebakindlust, mis võib tekitada märkimisväärset kahtlust kontserni jätkuva tegutsemise suhtes. Kui järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, siis oleme kohustatud juhtima vandeauditori aruandes tähelepanu konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud informatsioonile või kui avalikustatud informatsioon on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad kuni vandeauditori aruande kuupäevani hangitud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad põhjustada seda, et ettevõtte ei jätkaks oma tegevust;
- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab selle aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi õiglasel viisil.
- hangime kontserni majandusüksuste või äritegevuse finantsinformatsiooni kohta piisavalt asjakohast tõendusmaterjali, et avaldada arvamust kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta. Vastutame kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja teostamise eest. Oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Vahetame informatsiooni nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, muuhulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute, kaasa arvatud auditi käigus tuvastatud märkimisväärsete sisekontrolli puuduste kohta.

Andris Jegers

Vandeauditiitori number 171

Siim Külasepp

Vandeauditiitori number 698

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusloa number 17

Narva mnt 5, 10117 Tallinn

23.04.2021